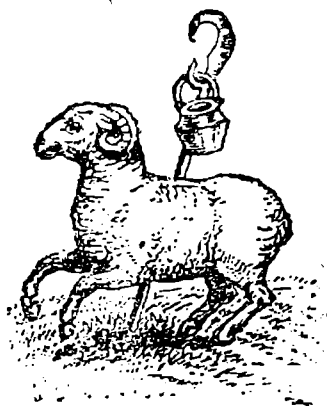

EUCHARISTICKÉ LISTY.

**PASTÝŘSKÉ LISTY JEHO EXC.
DRA. JOSEFA BILCZEWSKÉHO.
Z POLSKÉHO ORIGIN. PODÁVÁ
: DR. JOSEF TUMPACH. :**

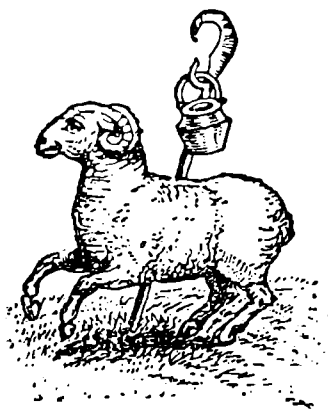
V PRAZE 1912.

NÁKLADEM VLASTNÍM. TISKEM CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNY V. KOTRBA.

Cena 50 hal.

EUCHARISTICKÉ LISTY.

PASTÝŘSKÉ LISTY JEHO EXCELLENCE
Dra. JOSEFA BILCZEWSKÉHO,
===== ARCHIBISKUPA LVOVSKÉHO. =====
- Z POLSKÉHO ORIGINÁLU PODÁVÁ -
===== Dr. JOSEF TUMPACH. =====

U PRAZE 1911

NÁKLADEM VLASTNÍM. TISKEM CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIH-
TISKÁRNY U. KOTRBY.

NIHIL OBSTAT.

Kanovník František Vaněček,
censor.

IMPRIMATUR.

Z kníž. arcib. Ordinariátu v Praze,
dne 10. listopadu 1911, čís. 14.411.

Dr. Jan Nep. Sedlák,
generální vikář.

(Otisk z »Řádce duchovního« r. 1911 a 1912.)

PŘEDMLUVA.

Jméno výtečného a učeného biskupa polského dra. Josefa Bilczewského, metropolitu Lvovského, jest u nás dobře známo. Máť o to zásluhu jednak jeho »Archaeologie křesťanská ve službách dějin církevních a věrouky«, jež v rozšířeném zpracování českém vyšla ve »Vzdělavací knihovně katolické« roku 1898 jako svazek IX., jednak jeho »Eucharistie ve světle nejstarších památek literárních, ikonografických a epigrafických«, jež vydána v téže »Vzdělavací knihovně katolické« r. 1910 jako svazek LI. taktéž ve zpracování doplněném a rozšířeném, jakož i jeho pastýřský list ze dne 20. ledna 1905, daný studujícím středních škol a ústavův učitelských na slova Mickiewiczovy »Ódy na mladost«: »Młodości! ty nad poziomy wylatuj«, a přeložený r. 1910 do češtiny P. Jos. Vraštilem T. J. pod názvem: »Ó mládí, vzlétej k výšinám!« R 1908 vyšly v objemné knize »Pastýřské listy a příležitostné řeči« nejd. pana arcibiskupa, jichž jeden exemplář s upřímným věnováním došel od nejd. pana autora i mne; k nim pak přidružily se roku letošního při setkání v Karlových Varech dva další listy pastýřské nemalého objemu, z nichž první jedná »O šťastné smrti«, druhý pak o »Chlebu života«.

Pročítaje s velikým potěšením a nemalým duševním osvětlením tyto listy, umínil jsem si, že aspoň některé z nich oději v roucho české a podám je českému duchovenstvu a lidu na poučenou a na povzbuzenou. Jest pak to zejména list o sociální otázce, list o církvi, pojednání o pastoraci středoškolské mládeže a listy jednající o nejsv. Svátosti, jež zasluhují i u nás všeobecné pozornosti a hojného rozšíření. Podávám tuto nejprve dva listy eucharistické, z nichž první, z r. 1902, jedná »O nejsvětější Svátosti«, druhý pak, z r. 1910, má nadpis »Chléb života«, a nemám jiného přání leč to, jež nejdůstojnější pan autor ve věnování, otištěném v souborném vydání svých listů pastýřských z r. 1908, projevil o všech těchto listech svými slovy: »Vyšly ze srdce, nuže ať jdou zase k srdci, by rozněcovaly stále větší účinnou lásku k Bohu, církvi a bližnímu.«

Dr. Josef Tumpach.

V PRAZE, v říjnu 1911.

List I.

O nejsvětější Svátosti.

(Pastýřský list pro věřící, daný o slavnosti Nejsv. Jména Ježíš roku 1902.)

Nejmilejší v Kristu! Na počátku doby svatopostní, v níž máme modlitbou, umrtvováním a dobrou zpovědí připravit se na hodné přijetí nejsv. Svátosti a na svátky velikonoční, obral jsem si za předmět svého pastýřského listu k vám tajemství, které jest nejkratším výrazem svaté víry naší, pokladnicí a příčinou všelikých milostí Božích, ohniskem lásky a srdcem církve, kolem něhož kupí se a točí celý život a všecken kult církve.

Mám na mysli nejsvětější Svátost. Podstata pravého náboženství záleží totiž v tom, že Bůh je s člověkem a v člověku, a člověk že jest co nejúžeji spojen s Bohem. A nejsv. Svátost, toť pravý Emmanuel čili Bůh s námi. Při vtělení ponížil se Syn Boží až tak, že se stal člověkem; v nejsv. Svátosti pozdvihuje se celé člověčenství k nejužšímu spojení s Bohem.

Přál bych si tímto listem svým docílití toho, abyste poznali lépe Spasitele utajeného pod záclonou chleba a vína, byste si připomněli, co v něm máme, proč přebývá stále mezi námi jako Vězeň lásky, abychom po té všichni naň rádi myslili, účinně ho milovali, vroucně ho ctili a častými návštěvami dokazovali, že si vážíme jeho přítomnosti, že je nám s ním dobře býti, jako apoštolům na hoře Tábor, abychom navzájem dostali od něho ubezpečení, že i jemu jest dobře mezi námi, jeho věrnými ctiteli. Milujte se zajisté, ctí a cení jenom to, co bylo napřed poznáno jako úcty a lásky hodné.

Známost jeho a víra naše ve skutečnou přítomnost tohoto Hosta nebeského na našich oltářích jest posavad — s malými výjimkami — rozhodně příliš slabá, láska příliš chladná, úcta příliš malá, horlivost pro ozdobu jeho domův, oltářů, nádob a rouch liturgických příliš nepatrná; příliš málo kořistíme též z jeho milostné přítomnosti mezi námi, tak že by nám právem mohl učiniti výtku, kterou Spasitel kdysi učinil Samaritance: *•Kdybys*

znala dar Boží!«¹⁾, a výtku, kterou sv. Jan Křtitel učinil židům:
»Uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte!«²⁾

Vybral pak jsem si toto tajemství za předmět svého pastýřského listu k vám proto, poněvadž dle slov sv. Otce Lva XIII. v okružním listě o úctě nejsv. Srdce Ježíšova³⁾ jest božské Srdce to znamením s nebe daným, pod nímž se jest spojití věřícím našich dob, bojovati proti nepřátelům Božím a křestanského lidu a dobýti pokoje světu tak potřebného.

A živého Srdce Ježíšova není na světě nikde, leč v nejsv. Svátosti. Proto ctíti nejsv. Svátost je tolik jako ctíti nejsvětější a nejmilosrdnější Srdce Spasitelovo.

Že tomu tak, že totiž úcta nejsv. Svátosti je co nejúžeji spojena a spadá v jedno s úctou božského Srdce Ježíšova, že živé srdce Kristovo dlužno nám hledati jenom na oltářích ve chrámu Páně, toho důvodem jest mimo jiné okolnost, že Pán Ježíš, odhrnuv svoji clonu eucharistickou, ukázal nejednou věrné služebnici své Markétě Marii Alacoque paprsky zářící Srdce své právě z hlubin nejsvětější Svátosti, když se před ní, veřejně úctě vystavené, modlila, a že jí též výslovně pravil, jak si přeje a chce, bychom v Eucharistii hledali Srdce jeho, a bychom v Eucharistii je milovali a ctíli. Stěžoval pak si nad to a naříkal, že Srdci jeho právě ve Svátosti lásky, odkudž prameny milosti, nadšení, útěchy a odpuštění tryskají do každé duše lidské, dostává se skoro jen samého nevděku a urážek, a to i od těch, kdož jsou mu nejbližší!

* * *

Známe malíře, kteří poklekali, když měli malovati obličej Spasitelův nebo nejsv. Matky jeho, projevující tak svoji nedostatečnost a vyprošující si potřebného nadšení k vykonání velkého díla. Oč více jest mně nehodnému kořiti se až k zemi před Pánem, mám-li líčiti jeho divy a bezměrnost milostí, tajících se v jeho nejsvětější Svátosti!

I.

Byl kdysi ráj na zemi, a štěstí jeho záleželo hlavně v tom, že Bůh obcoval s lidmi jako otec s dětmi, uče je a vychovávaje je na dědice nebes. Štěstí to však netrvalo dlouho. Hřích je zničil. Vzpomínka na ony blažené dni zachovala se u všech národů spolu s touhou, aby se znovu navázalo ono přetržené pouto lásky, aby Bůh znovu sestoupil mezi své tvory. A touha ta byla po čase ukojena, neboť »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.«⁴⁾

Písmo sv. vypráví pak nám, jak lid židovský chodil za Spasitelem, aby slyšel jeho svaté učení a mohl se dotknouti

¹⁾ Jan 4, 20. (Evangelia cituji dle překladu *Sýkorova*, jenž vyšel r. 1909 nákladem Dědictví Svatojanského v Praze.)

²⁾ Jan 1, 26.

³⁾ Encykl. »*Annum Sacrum*« z 25. května 1899. (Ord. list pražský z r. 1899, str. 53. n.)

⁴⁾ Jan 1, 14.

lemu roucha jeho, jak těšilo Ježíže ono tísnění se zástupu kolem něho, a jak konečně celé současné pokolení mohlo hovořiti se sv. Janem: »*Slyšeli jsme ho, viděli jsme ho očima svýma, a dotýkaly se ho ruce naše.*«¹⁾ Když to čteme, tu v srdci našem probouzí se žal a závist, proč také nám není dáno patřiti v jeho svatou tvář, proč také naši ubohé vlasti nedotekly se jeho nohy, nezrosily jí jeho slzy a jeho krev. Všaktě v každé duši lidské uložena je touha ta, kterouž prostě a výmluvně vyjádřili příchozí na svátky velikonoční v Jerusalemě, obračejíce se na apoštola Filipa slovy: »*Pane, přejeme si viděti Ježíše.*«²⁾ Než nermuťme se! Spasitel věru našel již způsob, aby se i vrátil k Otci i zůstal současně uprostřed nás.

Kdykoli chtěl Ježíš učiniti něco velmi neobyčejného, oznámil to napřed jednou i dvakrát učedníkům svým, aby, jak sám pravil, se nepohoršili, až se to stane.³⁾ Dříve než ustanovil Petra viditelnou hlavou církve a svým zástupcem na zemi, pravil, že ho učiní skalou a dá mu klíče království nebeského. Podobně na umučení a zmrtvýchvstání své, na seslání Ducha sv. a na pronásledování, jaká čekají na církev až do skonání světa, připravoval předpověďmi celé lidstvo. A tak jednal i nyní. Jako učinil jitřenku, aby uvykl oko člověka záru poledne, tak chtěl také, aby i veliké tajemství Eucharistie, toto slunce života křesťanského, mělo svou jitřenku, jež by připravovala lidstvo na její příští a ustanovení.

Poněvadž pak jednálo se o největší zázrak všemohoucnosti a lásky Boží, počal s přípravami již z daleka a od počátku světa — v rajském stromu života, dávajícím zdraví a nesmrtelnost, v oběti Melchisedechově a v manně na poušti, v podpopelném chlebu, jímž anděl Eliáše zázračně živil, v obličných chlebech svatyně jerusalemské, v oběti Abelově, Isákově a beránka velikonočního. Po všech dalších předpovědích následovala pak ještě předpověď již zcela blízká, která tak jasně a zřejmě ukázala na nejsv. Svátost, jako sv. Jan Křtitel, poslední z proroků, prstem ukázal na zaslíbeného Beránka Božího.

Domýšlíte se zajisté, že mám na mysli rozmnožení chleba na poušti a řeč, kterou Kristus při zázraku tom pronesl.

Po nasycení více než pětitisícového zástupu pěti chleby a dvěma rybičkami chtěl vděčný lid učiniti Pána Ježíše králem. Ale on přepravil se v noci přes jezero genezaretské a odešel do blízkého města Kafarnaum. Když pak lid i tam za ním přišel, jal se mu Spasitel vykládati, že pravým chlebem, jehož člověk nejvíce potřebuje, není onen chléb hmotný, kterým se předešlého dne zázračně nasýtily, ani manna, Mojžíšem na poušti daná, jelikož ani jeden ani druhý chléb nechránil před smrtí! Pravým chlebem, po němž veškeré lidstvo touží a jenž vede je bezpečně branou

¹⁾ I. list sv. Jana 1, 1.

²⁾ Jan 12, 21.

³⁾ Jan 16, 1. 4.

smrti k blaživému životu věčnému, tot jeho tělo a jeho krev. »*Já jsem chléb živý — dí Pán Ježíš zástupu — jenž s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa.*«¹⁾

Slova ta jsou tak prostá a jasná, že židé dobře poznali, že Pán Ježíš slibuje za pokrm tělo svoje. I hádali se vespolek, řkouce: »*Kterak může tento dáti nám tělo své k jídlu?*«²⁾ Spasitel to slyšel Co měl učiniti, a co by byl jistě také — On, dobrotivý — učinil, kdyby byl neměl na mysli požívání svého skutečného těla a pití své skutečné krve? Byl by jim řekl, jako při jiných podobných případech, když mu nerozuměli: »*Vy mně nerozumíte; — jáť chtěl jenom v podobenství a přirovnání říci, že budu jen jako pravda, příklad a pomoc vaše posilou a podporou vašich duší.*« A učinil tak? Nikoliv! Ba naopak, ještě důrazněji pravil: »*Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den poslední. Neboť tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.*«³⁾

Židé se již dále netázali. Odešli, reptajíce: »*Tvrdá je ta řeč; kdo ji může poslouchat?*«⁴⁾ Také mnozí učedníci ho opustili. Tu tedy obrátil se Pán Ježíš k apoštolům s otázkou: »*Chcete-liž i vy odejíti?*« Což ani vy mne ještě neznáte a pochybujete o mé moci? A k otázce té jménem všech odpověděl Petr: »*Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, Syn Boží.*«⁵⁾

Takové je tedy zaslíbení nejsv. Svátosti. Vizme nyní její ustanovení. Bylo to na Zelený čtvrtek v předvečer smrti Spasitelovy. V takovéto těžké chvíli obíral by se každý jiný jenom sebou samým. Pán Ježíš však myslel jenom na nás. Požil beránka velikonočního, umyl učedníkům svým nohy a vrátil se ke stolu, aby učinil poslední vůli — testament. Co odkáže učedníkům svým, když po třicet let žil toliko z práce rukou svých a tři poslední léta svého života jenom z almužny? Poslyšme, co nám povědí o tom očití svědkové.

Po večeři vzal Pán Ježíš chléb — tak vypravují evangelisté — a požehnav rozlámal jej a dav učedníkům svým řekl: »*Vezměte a jezte: toto jest tělo mé. A vzav kalich, poděkoval a dal jim řka: Pijte z toho všichni, neboť toto jest krev má.*«⁶⁾ Slovy těmi proměnil Spasitel chléb v tělo své a víno v krev svou a připravil je učedníkům svým za pokrm a nápoj. Po zaslíbení v Kafarnaum věděli jen tolik, že budou jednou požívatí tělo Mistra svého, ale netušili, jakým způsobem a pod jakou způsobou se to stane. Nyní byla odstraněna i tato pochybnost. Pravil Spasitel,

¹⁾ Jan 6, 51. 52.

²⁾ Jan, 6, 53.

³⁾ Jan 6, 55, 56.

⁴⁾ Jan 6, 61.

⁵⁾ Jan 6, 68—70.

⁶⁾ Mat. 26, 26—28.

že se to stane pod způsoby chleba a vína. Na počátku světa velel Bůh: *»Budiž světlo. A učiněno jest světlo.«*¹⁾ Potom byli apoštolové svědky, jak Spasitel nad hrobem přítelovým zvolal hlasem velikým: *»Lazare, pojď ven! I vyšel (hned) ten, jenž byl umřel.«*²⁾ Proto, když řekl nyní nad chlebem: *»Toto jest tělo mé,«* musí býti chléb jeho tělem. Neboť Bůh jest všemohoucí Pravda, která ani sama oklamána býti ani jiné klamati nemůže.

Kdyby apoštolové a všichni, kteří po nich dle prostých a jasných slov Spasitelových uvěřili, že konsekrovaný chléb a konsekrované víno jsou tělem a krví Kristovou, kdyby — pravím — byli se omýlili a — nač brozno pomysliti — před obyčejným chlebem byli poklekli a tak se byli dopustili největší modloslužby, padl by hřích ten na Ježíše, a všichni mohli bychom v den soudu na něho volati: Tys, Pane, tím vinen, že jsme chléb ctili jako Boha, neboť až příliš zřejmě jsi pravil: *»Toto jest tělo mé... toto jest krev má.«*

Učedníci pochopili též dobře dalekosáhlý význam slov Mistrových, že jim totiž třeba rozuměti slovně; proto též všichni vespolek pravili: *»Aj, nyní mluvíš zjevně a žádného podobenství nepravíš; nyní víme, že znáš všechno a nemáš zapotřebí, aby se tě kdo tázal.«*³⁾

Ve chvíli té konal Pán Ježíš ve večeradle první nekrvavou obět, čili, jak dnes říkáme, sloužil první mši sv. Nového zákona. Vidno to ze slov Krista samého v evangeliu sv. Matouše, Marka a Lukáše a z prvního listu sv. Pavla ke Korintským, jež dohromady hlásají toto: To, co v tomto okamžiku držím v ruce a co se vám zdá býti chlebem, není již chléb — toť mé tělo, mé vlastní tělo, které se za vás v této chvíli láme na odpuštění hříchův. A co v tomto okamžiku jest v kalichu, není již víno, nýbrž má krev, má vlastní krev, krev Nového zákona, jež se v této chvíli vylévá za vás a na odpuštění hříchů všech lidí.

Zlatoústý Skarga, navazuje na tato slova Písma sv. praví: *»Ze slov ustanovení dá se tato pravda o oběti těla a krve Pána našeho vykřesati jako oheň z kamene. Pravitel (Kristus) při oné večeři, jako nyní, v čase přítomném, že se tělo jeho dává. Nepraví: vám se dává, nýbrž: za vás se dává, a za mnohé jiné se dává. A komu se dává? Bohu v obět. Jestli něco jiného, praví-li se: dává se vám k požívání, a něco jiného, dí-li se: dává se za vás. Když bereme a požíváme, dává se nám: a je to svátost; ale když se dává za nás na odpuštění hříchů, je to obět, jež se přináší Bohu za nás, abychom měli u něho milost a odpuštění hříchů.«*⁴⁾

Tážete se, jak že již při poslední večeři lámáno bylo tělo Spasitelovo a vylita byla jeho krev, kdyžtě přece seděl uprostřed učedníků svých zdráv? Nuže, toto umístění a ukrytí se živé

¹⁾ Genes. 1, 3.

²⁾ Jan 11, 43 n.

³⁾ Jan 16, 29 n.

⁴⁾ O mši sv. Kázání III.

osoby Boha-člověka pod způsoby chleba a vína jest zcela opravdovým obětováním se Krista, rozetřením a rozmělněním božské hostie naší na smrt tajemnou. Neboť žítí a nemoci dávat na venek znaků života, nemíti volnosti lidského hlasu a svobody pohybu, ani podoby, pod níž by bylo možno poznati člověka, býti dále odsouzenu jako pokrm a nápoj na dobrou a zlou vůli lidí jako nějaká mrtvá věc, nemoci se bránit před zdeptáním — není-liž všecko to dokonce větším ponížením a zničením sebe než jest ono, když byl provazy svázán a na kříž přibit? Na Kalvarii viděli všichni aspoň postavu člověka, — avšak v nejsv. Svátosti utajila se i jeho přirozenost lidská, tak že sami jeho nepřátelé musí opakovati s Prorokem: *»Viděli jsme ho, a nebylo vzezření... a jako skrytý byl obličej jeho a potupený«* (Is. 53, 2. n.); viděli jsme konsekrovanou hostii a v ničem jsme ji nemohli rozeznati od hostie neposvěcené.

Také sv. Řehoř Nyssenský vykládá prostým a jasným způsobem, že proměnění chleba a vína v tělo a krev Páně při poslední večeři bylo první pravou obětí křesťanskou, a smrt na kříži na Golgotě o první Veliký pátek že byla jenom jejím krvavým doplněním před očima celého Jerusalema a hlasitým, slavným oznámením pro celý svět. *»Beránek nedává se požívati, pokud jest na živu; napřed musí býti zabit, a teprve potom možno jej požívati. Proto když dal Pán Ježíš apoštolům vlastní tělo své za pokrm, jest v tom neomylné znamení, že hodům z jeho těla předcházela obět a smrt Kristova, a že duchovním nožem, jímž se připravil učedníkům za pokrm, byla slova: T o t o j e s t t ě l o m é; t o t o j e s t k r e v m á«*

Po mši sv. následovalo první sv. přijímání apoštolů v. Nikdo nedovede pověděti, co se dělo tenkrát v duších učedníkův. Jan Evangelista ve svatém nadšení sklonil hlavu na prsa a srdce Pána Ježíše, aby tím naznačil, že jest s Ježíšem dobře býti, že u Ježíše jest pravé a plné štěstí.

Avšak sloužil snad Pán Ježíš mši sv. jenom apoštolům a rozdal se jenom jim ve sv. přijímání? Nikoliv! Onť milovav své, až do konce miloval je. Neboť po konsekraci chleba a vína dodal: *»To čiňte na mou památku.«* Tímto příkazem dal Spasitel apoštolům a jejich nástupcům moc, opakovati mši večeřadlovou a, což je totéž, obět kříže, a zanechal nám zároveň památku, jakoby si chtěl zabezpečiti, že na něho nezapomeneme.

Jak to? Což jest možno, aby lidstvo zapomnělo někdy na svého Boha, který zemřel pro jeho spasení? Zajisté, že nikoli, jde-li o zapomenutí úplné. Avšak Pánu Ježíši nejednalo se o vzpomínku všelijakou, nýbrž o vzpomínku svěží, stále živou! — A tu je to velikou slabostí duše lidské, že se v ní časem stírají rysy a bledne památka osob i nejdražších. Sejde s očí, sejde s mysli. Z té příčiny též staví se sochy a náhrobky, zasazují se desky v kostelích, na hřbitovech, domech a veřejných náměstích, což není ničím jiným, leč bojem a obranou proti zapomenutí. Jsou ovšem srdce, jež možno na kousky rozdělit, a každý kousek

jeho bude ještě šeptati jméno osoby milované. Ale takových srdcí není mnoho, a i nejlepší matka béře si ještě na památku pramének vlasů svého dítěte, aby jí stále připomínaly a v duši osvěžovaly jeho milované rysy.

Spasitel náš znal zajisté co nejlépe tuto nedokonalost duše lidské, a proto v poslední vůli své odkázal nám takovou památku, jaké ještě nikdo nikomu nezůstavil, — sebe sama. Pro tuto památku jest oltář křesťanský každodenně svatou horou bolestí a muk Spasitelových. Konsekrace při mši sv. toť doba zabíjení Beránka Božího, toť chvíle, kdy se veliká obět kalvarská opakuje před očima našima v plné pravdě, a vykoupení, vykonané skoro před dvěma tisíci lety, stává se nám tak blízkým, že každý přímo svýma vlastníma rukama může si ovoce vykoupení přivlastniti a přisvojiti.

A tomu-li tak, věříme-li, že mše sv. jest nekrvavým opětováním oběti kříže, nuže, kdo z nás bude od té doby s to, aby bez největšího vzrušení mohl pronésti ona prostá slova: Jdu na mši sv. — abych byl svědkem obětování se Syna božího za mne?! Kdo dále bude míti odvalu, aby vynechal nebo přišel pozdě na mši sv. v neděli a svátek?

Na mši sv. tedy! Na mši sv. co nejčastěji jděte všichni, muži i ženy, starci i děti, prostí i učení, velicí i malí, neboť jdouce do kostela neprokazujeme milosti Bohu my, nýbrž Bůh prokazuje nám největší dobrodiní tím, že nám dovoluje schýliti duše naše pod svým křížem, aby z jeho otevřených ran s prameny milostí splývala do nich zásluha jeho umučení a smrti.

* * *

Také podav tělo své a nejsvětější krev svou apoštolům svým, neučinil tak Pán Ježíš jen jednou, nýbrž hostinu poslední večeře opakuje stále ve své církvi se všemi pokoleními a s každým člověkem zvláště. Při každé mši sv. rozdává se současně na tisících místech, celý pod způsobou chleba a celý pod způsobou vína.

Abychom pochopili tuto bezměrnou štědrost Spasitelovu, třeba míti trvale na mysli slova sv. Jana, který opakoval neustále: *»Bůh láska jest . . . a my jsme poznali a uvěřili lásce, kterouž Bůh má k nám.«* (I. Jan. 4, 16.) Již láska lidská nepočítá úzkostně, nezná míry a jest hotova ke všem obětem, jen aby se sloučila a spojila s tím, jehož miluje. Láska nekonečná a všemohoucí dává pak přímo nekonečné důkazy tobo, že existuje a je všemohoucí. Nemiluješ-li, příteli, nechápeš toho, co pravím. Jsi-li však dobrým otcem nebo milující matkou, pak mně porozumíš a pochopíš snáze, že Spasitel ani nemohl jinak jednati. Pochopíš zejména důvod, proč Pán Ježíš chtěl býti s tělem, krví, srdcem i duší svou na každém místě, kdekoliv jest člověk krví jeho vykoupěný. Bůh ti dal, otče, matko, tři nebo čtyři děti. Ty rostou u tebe jako mladé stromky, majíce býti jedenkrát podporou tvého stáří. Po čase dorostly a rozešly se za chlebem na všechny strany světa.

Rcete, zdaž vás to nebolí, zdaž byste nechtěli býti pohromadě s každým z nich? Činite tu, co můžete. Jeden měsíc jsi, dobrá matko, u jednoho dítěte, druhý měsíc jdeš k druhému. Ale kdyby tě dítky tvé potřebovaly všechny najednou a současně, kdybys věděla, že všechny najednou jsou smutné, najednou nemocné, že všechny touž dobou umírají a posledním pohledem svým tě hledají: řci, zdaž by nebylo pro tebe největším utrpením, že se nemůžeš rozpúliti a roztrojiti, abys mohla býti všude, kde trpí ti, jež miluješ? Nuže, co dobrý otec a dobrá matka by chtěli učiniti, ale nemohou, jelikož jsou lidmi a moc jejich jest omezena, to učinil Bůh, jelikož i on jest Otcem, který všude má své děti, a není jen nekonečnou láskou, nýbrž je též nekonečnou mocí. Mohl to učiniti, láska nutkala ho k tomu, aby to učinil, a proto učinil tak.

Jsou různé hostiny, soukromé, veřejné, přátelské, rodinné, domácí. Ta jedna, eucharistická, jest ze všech nejkrásnější, veskrz božská a svatá. Při ní se nesedí, ale klečí, k ní přistupujeme s rukama sepiatýma, se sklopenýma očima, se srdcem láskou planoucím. O ní píše církev sv.: »Ó svatá hostino, v níž se Kristus přijímá, utrpení jeho památka se slaví, mysl milostí se naplňuje a příští slávy závdavek se dává!« Tady Bůh přichází ke svému tvorovi s políbením a s živým srdcem svým, tak že třeba volati s Jobem: »Co jest člověk, že zvelebuješ ho? aneb co přikládáš k němu srdce své?« (Job 7, 17.)

Avšak nejhlavnější rozdíl mezi hody lidskými a hostinou eucharistickou záleží v tom, že při obyčejných hodech obyčejný pokrm, jako věc mrtvá, proměňuje se v nás, v naše tělo, v naši krev a kosti. Pokrm eucharistický však naopak přetvořuje a proměňuje nás v sebe a povznáší nás k účasti na svém životě Božím dle pravidla, které již Origenes ve III. století vyjádřil, totiž že to, co jest vyšší a dokonalejší přirozenosti a moci, povznáší k sobě a ztravuje to, co jest nižší. Křesťan, který hodně přijal nejsv. Svátost, může říci se sv. Pavlem: »Žít pak jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus« (Gal., 2, 20.) A totéž opakuje s apoštolem národů sv. papež Lev a sv. Augustin: »Požívání těla a krve Ježíše Krista,« — dí první, — »má ten zázračný účinek, že se proměňujeme v to, co přijímáme.« (Kázání XIV. o utrpení Kristově.) »Ty neproměníš mne v sebe,« — volá sv. Augustin jménem Pána Ježíše, — »ale já proměním se v tebe.«

Abys pak, křesťane, ještě lépe poznal svoji důstojnost a velikou cenu Eucharistie, připomínám ti ještě slova sv. Jana: »Pohleďte, jakou lásku prokázal nám Otec, (totiž) abychom synové Boží sluli i byli . . . a ještě se neukázalo, co budeme.« (I. Jan. 3, 1. n.) Časem rozvine se a dozraje v nás ještě více ono zrno nadpřirozeného podobenství Božího, jež Vykupitel vložil v duši naši při křtu sv. a ještě více při sv. přijímání; to totiž nastane tehdy, až užíme Boha svého v nebi tváří v tvář, bez záclony eucharistické; ale částečně naplňuje se to již i zde na zemi tím, že připuštění jsouce k účastenství na životě Kristově, t. j. ke společenství v jeho

myšlenkách, citech, touhách, modlitbách, úmyslech a provedení plánu Prozřetelnosti Boží — jsme jakoby »alteri Christi«, druhými Kristy, dle slov apoštolských i bohy v zárodku a v květu, jak staří křesťané pěkně říkali.

Leč nejen duše má velikou cenu před očima Božíma proto, že přišla ve styk s Eucharistií, nýbrž i tělo se jí posvěcuje. Snad že právě ta okolnost, že se i těla naše dotýkají Spasitele, nadchnula církev ke složení modlitby, kterou se kněz modlí při ukládání těla do hrobu: »Bože,« — tak prosí, — »račiž posvětit hrob tento a ustanov anděla svého strážcem jeho,« neboť odpočívá v něm křesťan, jenž jako cestovné (viaticum) na věčnost přijal tělo a krev Boha svého.

Bratří moji drazí! Po tom všem, o čem jsme až dosud rozjímali, mohu tvrditi se sv. Augustinem, že »sám Bůh, ač jest všemohoucí, více dáti nemohl; ač jest nekonečně moudrý, více by dáti nedovedl; a ač jest nekonečně bohatý, nemá, co by ještě dal; neboť což mohl dáti více, jako když nám dal sama sebe?«

Proč tedy, proč ještě tak mnozí vyhýbají se těmto hodům svatým a jiní přicházejí k nim tak zřídka?

Jako jsem tudíž před chvílí pravil, aby nikdo aspoň v neděli a ve svátek neopomíjel mše sv., tak volám nyní ke všem: »*Pojďte, jezte chléb můj, a pijte víno, kteréž jsem nalil vám*« (Přís. 9, 5); prosím vás, bohatých i chudých, slovy proroka: »*Všickni žizniví pojďte k vodám: i vy, kteříž nemáte stříbra, pospěšte, kupujte a jezte: pojďte, kupujte bez stříbra a beze vsí odměny víno.*« (Isaiáš 55, 1.)

Slyšel jsem o nemocné dívence, která s velikou vroucností přijala časně z rána viaticum. Potom obrátila se s otázkou k otci, který byl vyšším úředníkem: »A kdy ty jsi, otče, přijal Pána Ježíše?« Ubohý otec nechtěl v té dojemné chvíli říci, že to bylo již dávno . . . i vyběhl ven přímo do kostela, a vrátiv se za chvíli, zceloval umírající dítě své, šeptaje: »Drahoušku můj, já byl nedávno u sv. přijímání.«

Ach, proč nesplnil otec ten povinnosti své dříve, proč tak neučinil aspoň vždy v čas velikonoční? A ještě smutnější jest, může-li v domě křesťanském syn-výrostek, zkažený zlým příkladem, pronésti otázku: »Matko, kdy pak již budu tak veliký, abych jako otec nemusil při ímati svaté svátosti?«

Odložme již jednou tu hříšnou lhostejnost a přistupujme všichni několikrát do roka ke sv. svátostem. Dokud mužové z inteligentních tříd nepochopí vyzvání toho a budou pomíjet i svaté přijímání velikonoční, a zpovídati se po vystoupení ze škol teprve před svatbou, a potom leda ještě na smrtelném loži: do té doby se nepovzneseme a mravně neobrodíme, a vždy budeme si stěžovati do nedostatku mužův a zásad ve společnosti.

Nemohu též nevzpomenouti tuto jako ohavné oné praxe, zachovávané zvláště ve větších městech, totiž že z obavy, aby prý po-

hled na kněze nezabil umírajícího, a s druhé strany zase, aby se vyhovělo zdání zbožnosti a mohlo se na úmrtních oznámeních napsati, že nemocný zemřel jsa zaopatřen svatými svátostmi, dostává se otci, matce, choti, muži nejsv. Svátosti teprve tenkrát, když již umírají nebo když již oči zavřeli! Nuže, taková je ta láska a vděčnost vaše k osobám nejdražším, že ve chvíli nejtěžšího boje nedovolíte jim posilniti se chlebem, o němžto přece pravil Spasitel: *»Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky«* (Jan 6, 52)?! Kam se podějete v den soudu, vmetou-li vám ve tvář výčitku, že jste je připravili o šťastnou věčnost?!

* * *

Je-li řeč o sv. přijímání, nemohu pominouti ještě jednoho velikého účinku jeho. Je totiž Eucharistie nejen pokrmem, který spojuje každou duši zvlášť co nejtěsněji s Kristem, nýbrž jest i společnou hostinou všech křesťanů, spojující je vespolek ve velikou rodinu Boží.

Již přirozený pokrm a nápoj má ten dvojnásobný účinek, že udržuje život člověka, a při tom sblížuje lidi a upevňuje mezi nimi styky společenské. Eucharistie chová v sobě tuto moc sbratřování lidí ve stupni daleko větším, než všelike hody pozemské.

Jakým způsobem se to děje, vysvětluje nám svatý Pavel v I. listě ke Korintským (10, 16 n.): *»Kalich požehnání, kterýž žehnáme, zdaliž není společenství krve Kristovy? A chléb, kterýž lámeme, zdaliž není účastenství těla Páně? Nebo jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme, všickni, kteříž jednoho chleba účastni jsme.«* A v listě k Římanům (12, 5) praví: *»Mnozí jsme jedno tělo v Kristu, a každý zvlášť jeden druhého (spolu)údem.«*

Tím tedy, že každý požívá v Eucharistii téhož živého a srdečně nás milujícího Krista, spojuje se s ním každý jako rato-
lest s vinným křem, jako úd těla s hlavou a s celým tělem. Spojuje pak se s Kristem, spojuje a bratří se zároveň se všemi ostatními, kteří tak jako on spojují se v přijímání se Spasitelem. Neboť sám prostý rozum nám praví, že spojují-li se dvě věci s třetí, jsou spojeny též mezi sebou. Pravá ruka, která jest spojena s tělem, a levice s týmž tělem spojená jsou spojeny též vespolek.

V tom smyslu píše sv. Hilarius, že Eucharistie spojuje nás v jednu církev: Církví tou pak jest Kristus, jenž ji celou nosí v sobě se všemi členy jejími, a to svátostí svého těla. (In Psal. 4, 25, 46.) Svatý Agustin pak, a po něm sněm tridentský zove Eucharistii *»svátostí zbožnosti, znamením jednoty, poutem společné lásky«*.

Dle sv. Tomáše značí Eucharistie jednotu církve a působí též jednotu tohoto mystického těla Kristova, nač ukazuje již její název Communio, t. j. spojení. A jako chléb a víno povstávají z mnoha zrn a krůpějí, tak také všichni, kdož přijímají Spasitele skrytého pod způsoby chleba a vína, mají se státi jedním tělem.

Pěkný byl obyčej v prvotní církvi, že biskupové posílali si navzájem, jakož i blízkým i dalším farnostem konsekrovanou nejsvětější Hostii na znamení církevní jednoty.¹⁾ Obyčej ten nepovstal leč z víry, že Eucharistie spojuje všechny katolíky v jednu rodinu.

Vizme ještě poněkud blíže, která sdružení lidská a společnosti čerpají z hostiny eucharistické vnitřní svou sílu, zdraví a požehnání.

Nejprve je to katolická rodina. Sv. Augustin zove Eucharistii překrásně svátostí lásky rodinné. Kde muž žije podle víry a přistupuje častěji ke stolu Páně, tam žena vždy může mu věřiti a opřít se bezpečně ve štěstí i neštěstí o jeho rámě; on jí nezradí — té matky svých dětí. Sám též bude míti ženu tichou, jasnou, čistou, svatou. Děti bude míti řádné, vděčné, každou chvíli k oběti a k obětování se za rodiče a sourozence ochotné.

Jako jest poutem spojujícím lidi s Kristem, jest Eucharistie také páskou jednoty a poutem lásky mezi příslušníky obce, farnosti, diecese, země. Poukazujet k tomu i ta okolnost, že Pán Ježíš právě v čas poslední večeře na místě, kde byl vykonán největší zázrak lásky, ohlásil světu přikázání bratrské: *»Abychom se milovali vespolek, jak on miloval nás.«* (Jan 15, 12.) Neboť po tom poznají nás, že jsme učedníky jeho, budeme-li se milovati vespolek.

V tom smyslu zovou též církevní Otcové Eucharistii *»svátostí pokoje a chlebem svornosti«*. *»Kdož jedí chléb tento«* — praví sv. Augustin — *»nikdy se nehádají, nikdy se spolu neprou.«* A je-li tomu jinak, je to znamení, že přijímají Svátost tu nedobře a nedosti připraveni. Na účinek ten poukazuje též starý obyčej církevní, že při mši sv. všichni přítomní si dávali navzájem políbení.²⁾ A ještě dnes, jak jste si toho zajisté povšimli, dává při slavné mši svaté kněz políbení jáhnovi a skrze něho jiným klerikům, představujícím všechny věřící. Také obřad, jenž předchází toto dávání si políbení, má veliký význam. Kněz a jáhen líbají totiž nejprve oltář, představující Pána Krista, čímž chtějí ukázati, že pravé, vnitřní spojení srdcí pochází od Krista, který pod způsobou chleba a vína na oltáři jest přítomen.

Šťastná obec, jež poznala, jaký poklad má ve svém středu v Kristu, který v nejsv. Svátosti stal se spoluobyvatelem a spoluobčanem našich měst a vísek! Šťastná farnost, jejíž příslušníci konají častěji do roka dobrou zpověď, a často, dobře připraveni, přistupují k té společné, farní hostině Boží! Není možno, aby se obyvatelé její rozdvojovali hádkami a neshodami a ničili se soudními processy. Na ni musí splynouti více milosti a požehnání Božího než na dům Obededoma, jenž měl u sebe nějaký

¹⁾ *Bilczewski-Tumpach*, Eucharistie, str. 328.

²⁾ *Bilczewski-Tumpach*, Eucharistie, str. 86, 123, 130, 157, 162, 168, 181, 204, 211.

čas archu úmluvy s mannou, předobrazem Eucharistie. Takových farníků, kteří jsou v Kristu jakoby jedno srdce, týkají se slova Žalmistova: *»Hle, jak dobré (jest to), a jak utěšené, když přebývají bratři v jednotě.«* (Žalm 132, 1.)

II.

A nyní, když víme, kdo v nejsv. Svátosti přebývá, vyvodme z pravdy té praktický důsledek.

Jistý učený nekatolík pravil, že *»kdyby mohl uvěřiti v pravdivou, skutečnou a podstatnou přítomnost Pána Ježíše v nejsv. Svátosti, nepovstal by již se země a nikdy by neustal se klaněti«*. My věříme v tuto skutečnou přítomnost Kristovu v nejsvětější Svátosti oltářní; přesvědčili jsme se, že Eucharistie jest jednorozený Syn Boží, náš král a Pán, jehož vlastnictvím a *»lidem dobytým«* (I. sv. Petra 2, 9) jsme; víme, že jemu *»dána jest veškerá moc na nebi i na zemi«* (Mat. 28, 19) a že moc tu a vládu nad církví a každou duší vykonává právě s trůnu svého eucharistického; a proto, *pojďme, uctěme nejsv. Svátost a poklekněme před ní!*

* * *

Jakým způsobem jeví se úcta k nejsv. Svátosti? Nejprve pobožným slyšením mše sv., dále hodným sv. přijímáním, účastí na průvodech s velebnou Svátostí, častým navštěvováním tohoto nebeského hosta a rozjímáním o jeho ctnostech při adoračních hodinách.

Avšak modlitba a rozjímání o jeho dokonalostech není ještě vším. Toť pouze prostředek k velikému cíli; účelem pak všech těchto úkonův eucharistických, podobně jako oběti mše sv. a sv. přijímání, jest přetvoření jednotlivcův a celé společnosti dle vzoru Kristova a naprosté podřízení se jich jeho božské vládě.

Přebývání Spasitelovo v Eucharistii je stálou návštěvou lidstva, za kterouž mu přísluší neustálá návštěva naše, tak aby nebylo jediného dne, kdy by nikdo nekonal strážu u nejsv. Svátosti, ani jediné hodiny, v níž by tvorové nepřednášeli mu modliteb, neboť den ten a hodina ta byly by poslední hodinou a posledním dnem naší země.

Při návštěvě té máme Spasiteli v nejsv. Svátosti složiti poklonu a úctu, odprositi Srdce jeho a učiniti mu zadost za urážky, způsobené mu v Eucharistii; máme mu děkovati za posavadní duchovní i časné milosti a vyprositi si nových; a mimo to máme rozjímati o jeho ctnostech a dokonalostech.

Nejlepším holdem, uctěním a adorací jsou úkony hluboké víry, neochvějně naděje a vroucí lásky k nejsv. Srdci Páně v Eucharistii. Vzorem dětinné a hluboké víry v jeho skutečnou přítomnost v nejsv. Svátosti jest veliký hrdina křesťanský Šimon Monforte. Neboť když mu bylo jednoho dne zvěstováno, že v hostii vystavené k veřejnému uctění všechen lid viděl děťátko, zářící jasem slunečním a žehnající své ctitele, a když byl vyzýván, aby

se též rychle šel podívat na zázrak ten, odpověděl: »Ať tam jdou jiní, kteří pochybují o skutečné přítomnosti Pána Ježíše pod způsobou chleba; mně dáva víra má o tom naprostou jistotu, protože se opírá o slova Boží. Oči mé mne mohou klamati, ale víra nikdy.«

O jiném příkladě takovéto živé a veliké víry vypravuje kněz Jan Vianney, zemřelý nedávno v pověsti svatosti v městečku Arsu ve Francii. Týž totiž zavedl ve své farnosti každodenní adoraci nejsv. Svátosti a vybízel k ní horoucně ovečky své slovem i příkladem. V krátké době dočkal se toho štěstí, že osada, před tím špatná a lhostejná, oblíbila si navštěvování Spasitele a následkem toho změnila se ve vzorný ovčinec. Mezi různými adoratory zpozoroval farář též ubohého dělníka, jenž na cestě do práce a na cestě zpáteční vcházel vždy do kostelíčka na delší adoraci. Jednou se ho farář otázal: »Můj milý, řekněte mi, co povídáte Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti, nemaje modlitební knihy?« A dělník odpověděl: »Nic mu neříkám; hledím na něho a on na mne.« Prostinký ten muž stával před Bohem jako milující dítě před tváří otcovou, a hledě denně na vtělenou lásku a dobrotu, vracel se domů vždy lepší a světlejší.

Dále přísluší Spasiteli od nás odprošení a zadostučinění za všechny urážky, jakých ve Svátosti své lásky zakouší ode dne ustanovení jejího až po dnes. Neboť podivná to a v pravdě nepochopitelná věc! Onť zůstal s námi na oltářích, aby napravil křivdy, jaké působí lidé svými hříchy Otci nebeskému; a při tom on sám, tento náš božský prostředník, dostává rány od těch, jichž jménem zadostučinění přináší. Usídlil se mezi námi, aby byl naším hostem, a jest často mučedníkem.

A od koho dostává se mu těchto urážek? Nejprve od těch, kdož v skutku věří, že přebývá ve stánku eucharistickém, přes to však v bezčetných případech jednají tak, jako by neměli žádné víry. Skoro nikdy nebývají na mši sv. a u sv. přijímání, stydí se potkati ho na ulici, a když postřehnou, že kněz ho nese k nemocnému, utíkají a nemají odvahy nebo tolik lásky, aby poklekli a veřejně vyznali svou víru v jeho přítomnost. Ke všemu naleznou čas: k návštěvám světským, k tanci, divadlu, neužitečnému a často i škodlivému čtení; všude jich plno: v předpokojích mocných tohoto světa, na ulicích, výstavách, náměstích. Jenom pro Ježíše nemají volné chvíle, ač jest k němu jen několik krokův a možno k němu přijíti v každý čas bez dlouhého čekání a bez nebezpečí všelikého pokoření. A přijdou-li časem do kostela, stává se to spíše proto, aby viděli známé, a jiní aby viděli je. Na všechny strany obracejí svůj zrak, jenom ne na oltář; všeho si všímají, jen nejsvětější oběti nikoliv; na vše myslí, jen ne na Ježíše. Utíkají též z kostela před ukončením mše sv. Krátce: všude jest jim dobře, j e n o m s B o h e m n e m o h o u s e t r v a t i, jak praví vhodně Tertullian.

Avšak to vše je teprve počátek ponížení a utrpení Pána Ježíše v nejsv. Svátosti. Jsou lidé, kteří i dnes opakují: »*Co mi*

chcete dáti, a já vám ho zradím!« (Mat. 26, 15.) Jediné Bůh ví, kolik takových Jidášů dalo mu ve svatokrádežném přijímání políbení zrady, jak z chtivosti nebo z nenávisti vylámali násilím dvířka u svatostánku a pošlapali svaté hostie!

Duše Spasiteli zcela oddané, přejíce si vynahraditi mu urážky ty a křivdy, modlí se: »Srdce Ježíšovo, do dnešního dne ještě od nevděčných lidí v nejsv. Svátosti lásky své raněné, smiluj se nad námi!« I my přidružíme se k nim, pocítujme s církví utrpení a zármutek nejsvět. Srdce Ježíšova, odprošujme a usmírujme je úkony víry za urážky nevěry, úkony lásky za nenávist, stálým pamatováním na ně a návštěvami za lhostejnost a zapomínání, a dobrým přijímáním za svatokrádeže. Ať si již Srdce Ježíšovo do nás nestěžuje a nemluví ústy proroka: »*Očekával jsem, kdo by se spolu kormoutil a nebylo [nikoho]; a kdo by potěšil a nenalezl jsem [nižádného].*« (Žalm 68. 21.)

Děkujeme též nejsv. Srdci Pána Ježíše za to, že se ráčil státi naší obětí na Kalvarii a ve mši sv., a naší posilou, otcem, přítelem, bratrem, rádcem a lékařem ve sv. přijímání.

Kdo jest konečně, kdo by nepotřeboval prositi stále za nové milosti a za novou sílu ku svědomitému plnění povinností k sobě, rodičům, dětem, přátelům, kněžím, za vítězství církve svaté? Není-liž snad i takových, kteří by necítili oněch mravních bled, uprostřed nichž je jim s apoštolem volati k nebesům: »*Nešťastný já člověk! Kdož mne vysvobodí z těla smrti této?*« (Řim. 7, 24.) Nuže, z nejsv. Svátosti přijde k nim hlas a uspokojení: Vzmuz se, synu, dcero; nejsiť sám; já jsem s tebou, »*postačí tobě milost má.*«

* * *

Modlitba chvály, smírná, prosebná a děkovná — toť teprve, jak jsem již pravil, jakoby vstup k adoraci. Při nejmenším aspoň tolikéž času a práce dlužno věnovati také rozjímání o ctnostech Spasitelových, abychom dle nich upravili nitro své duše. Spasitel v nejsv. Svátosti pravil výslovně sv. Markétě Marii, že pobožnost eucharistická nezáleží tak v citech a úkonech citových, jako v následování dokonalostí jeho božského Srdce. Proto nazval též Srdce své š k o l o u, ve které se máme učiti následovati jeho ctnosti, a o t e v ř e n o u k n i h o u, ve které máme čísti jeho výzev k našim myslím, k našim touhám, k našim činům: Jen výše, výše! Nežádá sice Srdce to ode všech služebníkův a ctitelů svých stejného stupně dokonalosti, ale neméně domáhá se toho, aby každý, svlékna se sebe starého, hříšného člověka, mohl jistou měrou říci: »*Cítím v sobě, co i v Kristu Ježíši.*« (K Filipp. 2, 5.) Zde, u nohou nejsv. Svátosti, kde nejpokornější a chudičkový Spasitel dlí jakoby pod vypůjčeným šatem svátostným, máme se učiti spokojenosti s málem, tichosti, shovívavosti, poslušnosti a trpělivosti.

Některých ctností, jako pokory a čistoty, nenabude vůbec nikdo jinak leč vroucí úctou k nejsv. Svátosti a častým sv. přijímáním, neboť v ní »*jest obilí vyvolených, a víno plodící panny.*«

(Zachar. 9, 17.) Není také působivějšího léku pro duše křížem navštívené nad rozjímání o ponížení se Syna Božího v Eucharistii. Kdo tedy trpí, ať přijde před nejsv. Svátost a položí v duchu svou planoucí tvář na zraněnou tvář Spasitelovu, své ubohé srdce na probodené Srdce jeho, své upracované ruce na zohavené ruce jeho, ať spojí svou rozbolavělou duši s jeho smutnou duší, a pochopí tajemství bolesti, smíří se s ní, ba zamiluje si ji jako částku z kříže Kristova.

* * *

Adoraci možno konati soukromě čili osobně a tiše, nebo veřejně, t. j. slavnostně a společně s jinými. Lze ji člověku konati jako členu arcibratrstva ustavičného klanění se nejsv. Svátosti, v celé církvi a skoro ve všech zemích rozšířeného, nebo též bez příslušenství k tomuto bratrstvu. V arcidiecesi lvovské existuje zmíněné bratrstvo jako spolek bratrský při katedrálním kostele ve Lvově. Plný jeho titul zní: »Jednota k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltářní a ku podporování chudých chrámů katolických.«¹⁾

Pro nesčetné duchovní milosti, jaké může věřícím přinést, chci ji tímto pastýřským listem svým rozšířiti v celé diecesi. I prosím vás tedy, nejmilejší spolupracovníci moji — kněží i všechen věřící lid — abyste ještě v tomto roce k ní přistoupili co nejčtetněji, tak aby nebylo u nás záhy ani jediné farnosti, v níž by tohoto bratrstva nebylo.

Jak z jeho názvu vidno, mají členové účel a povinnost, projevovati Pánu Ježíši zvláštní úctu a lásku adorací nejsv. Svátosti, jakož i opatřováním chudých kostelů liturgickými předměty, jako kalichy, monstrancemi, paramenty, prádlem atd. Účel je tedy nejšlechetnější: větší úcta božského Spasitele ve velebné Svátosti oltářní a větší okrasa domův a oltářů Páně.

Není mně možno zmíniti se tuto obšírněji o dějinách, organizaci a rozličných odpustcích bratrstva toho. Připomínám jenom tolik, že jeho hlavní sídlo a správa jest v Římě, k němuž i lvovské jest přidruženo. Protektorem diecesního spolku jest arcibiskup lvovský, ředitelem kněz, arcibiskupem jmenovaný. Správu jeho vede ve srozumění s ředitelem výbor, který má k ruce zelatorky (rozšiřovatelky) vyvolené z různých krajův.²⁾ Členy mohou býti katolíci obého pohlaví. Kdo chce býti členem skutečným a míti účast na odpustcích, musí každý měsíc konati adorační hodinu a mimno to složití roční příspěvek na zakoupení liturgických předmětů pro chudé kostely.

¹⁾ Tato jednota existuje, jak známo, též v diecesích českomoravských. Viz o ní »Blahověst« 1865, str. 311 nn.

²⁾ »Pražská Jednota« zřízena nyní pro diecesi pražskou, litoměřickou a králové-hradeckou. Protektorkou jest arcivévodkyně Marie Josefa. Ředitelem jednoty jest nyní kanov. Jiří Glosauer (z Prahy), Aug. Fibiger (z Litoměřic), M. Musil (z Hradce Králové). Dále má jednota předsedkyni, místopředsedkyně, 4 assistentky a více rozšiřovatelek. Od května 1910—1911 měla Jednota pražská příjmů 14.264 K 65 h; vydání bylo 14.249 K 65 h.

Den, hodinu a místo adorace volí si každý člen sám dle času pro něj nejvhodnějšího. Jest však žádoucí, aby si každý vyvolil stálý den a stálou hodinu, a by konal adoraci, pokud to možno, před vystavenou nejsv. Svátostí. Čas denní adorace trvá od 6. hodiny ráno do 6. hodiny večer; noční adorace, kterou v naší arcidiecesi konají řeholnice,¹⁾ počíná se v 6 hodin večer a trvá až do 6. hodiny ranní včetně. Soukromě může noční adoraci konati každý též ve svém bytě. Hlavním svátkem arcibratrstva je slavnost Božího Těla, dále svátek nejsvětějšího Srdce Ježíšova, Neposkvrněného Srdce Panny Marie a sv. Josefa, kteřížto oba byli prvními nejvroucnějšími ctiteli Ježíšovými a první se starali o šat pro Vykupitele našeho. Zvláštním patronem arcibratrstva, jakož i všech prací eucharistických je sv. Paschalis Baylon, jakož i jiní velcí ctitelé nejsv. Svátosti, jako sv. František z Assisi, svatý Tomáš Akvinský, sv. Ignác z Loyoly, sv. Juliana, sv. Stanislav Kostka, sv. Alfons Liguori.

Jsem přesvědčen, že se nenajde mezi vámi nikdo, kdo by se kryl výmluvou, že je již členem mnohých jiných bratrstev a že zavedení bratrstva nového mohlo by přivoditi oslabení bratrstev v osadě již existujících. Kdo by tak soudil a ku bratrstvu ustavičného klanění se nejsv. Svátosti lhostejným se jevil, tomu bychom mohli právem odpověděti slovy Pána Ježíše: *»Nevíte, čím ducha jste!«* (Luk. 9, 55), a opět: *»Pakli kdo nemá ducha Kristova, ten není jeho«* (Řím. 8, 9). Před bratrstvem klanění se nejsv. Svátosti — tak děl dobře jeden z našich zemřelých biskupů — všechna ostatní se umenšují a blednou, tak jako blednou a menšími se stávají hvězdy před světlem slunečním. Vždyť víra v Ježíše Krista v nejsv. Svátosti a pokorná úcta a láska k ní, toť základ a pramen bratrstev jiných, která jenom potud plní svůj účel, pokud podporují a vedou věřící ke spojení s Kristem v nejsv. Svátosti. A také všechny jiné pobožnosti bratrstev mají jen tehdy pro věřící půvab, konají-li se spolu s výstavem nejsv. Svátosti a jsou-li spojeny se společným sv. přijímáním členův. Členové bratrstva nejsv. Srdce Ježíšova, sv. Růžence, sv. Rodiny, Škapulíře Panny Marie atd. splní nejlépe přání božského Srdce Spasitelova a nejsv. Matky jeho, budou-li zvlášť ctíti a milovati nejsv. Svátost.

Nemalý užitek, jak doufám, vyplyne z adorace také pro dílo všeobecného vyučování katechismu, které jsem vám svým předešlým pastýřským listem doporučil,²⁾ neboť z ní budeme čerpati a v sobě stále obnovovati zápal k této nikterak snadné, ale pro církev a společnost tak užitečné práci. Naději svou opírám o to, že bratrstvo adorační, kdekoliv jest v rozkvětu, poskytuje nejvíce zelatorův a zelatorek katechismových, kteří s celou duší pomáhají vyučovati mládež pravdám sv. víry a vychovávati ji dle

¹⁾ V arcidiecesi pražské je to od r. 1908 kongregace řeholních sester řádu sv. Františka *»ab adoratione perpetua SS. Sacramenti«* v Thunovské ulici č. 16 na Malé straně. Přišly do Prahy z mateřince lvovského.

²⁾ Je to pastýřský list z 20. ledna 1911 *»o vyučování katechismu«*, daný v den Nejsvět. Jména Ježíš.

zásad křesťanských, zejména tam, kde kněží, jsouce příliš zaměstnání pracemi pastýřskými, nemohou se povinnosti té náležitě věnovati.

Najde-li tento výzev můj u vás dobrého přijetí — a posud jsem se ve vás v ničem nezklamal, nýbrž naopak, mám z vás, moji drazí, velmi mnoho potěchy, — svolám po nějakém čase do stoličního města našeho první valnou hromadu za účelem náležitěho zorganizování spolku, zvolíme zelatory a zelatorky v celé diecesi a ohlásím v diecesním listě jejich jména, jakož i jména farností, které k bratrstvu přistoupily.

Kromě vlastní adorace v kostele jest ještě jeden její způsob, Pánu Ježíši velice milý a nám velice užitečný. Adoraci tu může každý konati denně při jakékoli práci, doma nebo mimo dům. Záleží pak v tom, že myslí a duší přeneseme se do svého kostela, k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní, a díme mu, jak pevně věříme, že je tam přítomen, odprošujeme ho za křivdy hříchem mu učiněné, děkujeme mu za všechny milosti udělené našemu domu a doporučujeme další jeho péči církve sv., biskupy, kněze, naše rodiny a celý svět. Víte, drazí, z učení svých pastýřů duchovních, že máme býti stále pamětlivi přítomnosti Boží a obětovati Pánu Bohu všechny své myšlenky, slova i skutky; já pak prosím vás nyní, abyste všechny své denní záležitosti skládali ve svém farním kostele u stop Spasitele svého v nejsv. Svátosti, opakující mu často, že z úcty a lásky k němu chcete co nejlépe plniti povinnosti své.

Domácí pořádek a práce netrpí tím pranic, ba naopak tím jen získají, protože každý, oživen myšlenkou na Pána Boha, tím svědomitěji bude plniti svůj úkol. Ruka zůstane dále při péči, při knize, při pluhu, srpů, kladivu, — jenom srdce pozdvihne se čas od času k nejsv. Svátosti, hovoříc tiše nebo hlasitě, dle okolností a místa: »Pochválena a budiž nejsv. Svátost oltářní«, »Pochváleno budiž nejsv. Srdce Pána Ježíše v nejsv. Svátosti«, nebo též: »Chvála a díkučinění budiž v každé chvíli Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti«. Také při polní práci možno konati bez obtíží takovouto adoraci střelnými modlitbami, ba i písněmi o nejsv. Svátosti.

* * *

Avšak, kromě této tiché, soukromé adorace přísluší nejsv. Srdci Spasitelovu od nás ještě více. Mnozí zříkají se ho dnes veřejně, volajíce jako druhdy židé: »Ukřižuj ho! Nechceme, aby on kraloval nad námi!«

Za tato častá rouhání a veřejné urážky přísluší Kristu hold, čest a častější než posud adorace veřejná. Je třeba, aby všichni, kteří věří v něho, z tisícerych prsou odpověděli najednou ke křivdám těm slovy: »Onť náš král a Pán, musí to býti, aby on kraloval.« (I. Korint. 15, 25.)

Poslušen tudíž hlasu a povzbuzení sv. Otce, plním dnes nejvroucnější přání své duše a ku větší slávě Boží a ku prospěchu

duší správě mé svěřených zavádím současně v celé arcidiecesi naši společnou, slavnou, veřejnou adoraci, kterou bude kněz spolu s lidem konati v jednu neděli v měsíci před vystavenou nejsv. Svátostí.

Poněvadž pak bylo by dnes příliš časně pomýšleti na to, aby adorace ta dala se v celé diecesi jednotejným způsobem, ponechávám dpp. správcům kostelů volnost, by ji dle místa a okolností zařídili. Pro tentokrát ustanovuji pouze tolik, že se musí konati v tom čase, kdy je slavná mše sv. a kázání. Zkušenosti, jakých v tomto roce nabudeme, ukáží pak nám, co bude třeba pro budoucnost přidati nebo změnit.

Ku konci každé adorace pomodlí se všichni shromáždění s knězem litanii k nejsv. Srdci Páně, a potom hlasitě a společně známou modlitbu, od sv. Otce předeepsanou, obsahující obětování a zasvěcení farní osady, země, církve a celé společnosti božskému Srdci Spasitelovu v nejsv. Svátosti.

S hrdostí a radostí můžeme pak poukázati k tomu, že ctíti Srdce Ježíšovo není národu polskému ničím novým. Praotcové naši měli k němu velikou důvěru, čehož důkazem jest mimo jiné ta skutečnost, že králové a biskupové naši vyžádali si již r. 1765 u papeže Klementa XIII. pro Polsku svátek nejsv. Srdce Páně,¹⁾ ježž Pius IX. rozšířil na celý katolický svět. Krásný je též v dějinách naší arcidiecese den 16. června r. 1875 a 11. června 1899, kdy všichni stavové věncem ovinuli nejsv. Srdce Páně, ve svato-stánku na oltáři ukryté, a jako bratrské vojsko se mu zaslíbili a věrnost přísahali.

Nuže takovýchto slavnostních dnů budeme míti od této doby více, neboť v každém měsíci přibývá jedna neděle, kdy obklíčíme a společnou modlitbou přinutíme Srdce Ježíšovo, aby otevřelo prameny milostí a vylilo co nejhojněji požehnání své na ubohý národ náš.

A ještě to dlužno podotknouti, že účastní-li se člen »Bratrstva ustavičného klanění se [nejsvět. Svátosti oltářní a k podporování chudých chrámů« této společné, slavné adorace měsíční, plní tím zároveň jednu z hlavních povinností bratrstva.

Abys pak, milovaný lide můj, nemyslil, že skládám na tebe břemeno, kterého my kněží nésti nechceme, připojuji ujištění, že veliká část arcidiecesního duchovenstva konati bude nejen tuto společnou adoraci měsíční, nýbrž adoraci týdenní. Neboť víme dobře, že jako za časného života Pána Ježíše vycházela z jeho nejsv. těla zázračná moc na ty, kdož se ho dotekli, tak i dnes jenom z častého styku se Srdcem Kristovým v nejsv. Svátosti mů-

---

¹⁾ Viz o tom pojednání *P. Ant. Rejzka* T. I. »Památný list biskupů slovanských zasláný r. 1765 z Polska do Říma za tou příčinou, aby úcta božského Srdce Páně od apoštolské stolice potvrzena byla. Škola božského Srdce Páně 1886, str. 55 nn. ; 1887, str. 45 nn.

žeme čerpati a nabývati potřebných sil a nového zápalu ke stále obtížnější práci a službě duchovní.

* * *

Drazí bratří! Ještě jednou vyslovuji přesvědčení, že touha a péče má, abych získal Kristu v nejsv. Svátosti vroucích ctitelů, nebude marna. Naději pak se, že jako k mému vyzvání o pomoc při vyučování katechismu nejprve šlechtné ženy si pospíšily, aby skutkem odpověděly, ani nyní nebude chyběti horlivých křesťanek, které se doma budou obrátiti dětmi a mužem jako Marta, a spolu budou adorovati nejsv. Srdce Spasitelovo jako Marie. Všaktě k vaší cti napsány jsou v evangelích ty nejkrásnější listy milosrdenství, jaké nejsv. Matka a jiné vaše předchůdkyně prokázaly Kristu za jeho celého života pozemského, zač se jim dostalo též té největší odměny a milosti, té totiž, že ruce jejich položily do hrobu nejsvětější tělo jeho. A po všechny následující věky vy jste byly nejvěrněji na stráž u jeho stánku eucharistického jako živé lampy zářící věrou, planoucí nadějí, hořící láskou, pročež také dává vám církev sv. ve svých modlitbách čestný název: »Zbožného pohlaví ženského.«

Ale neméně než o vás jde mně o vaše muže, bratry, syny, aby ani oni nechyběli při velikém díle adoračním. I oni ať přijdou a padnou před Pánem na kolena! Neníť člověk nikdy větší než tehdy, když Bohu svému prokazuje náležitou úctu.

Koříce se až k zemi před nejsv. Svátostí cítíte se, mužové křesťanští, ve společnosti mužů, kteří jsou chloubou svého národa i celého lidstva — ve společnosti filosofů Justina a sv. Augustina, eucharistických pěvců sv. Tomáše a Dante, mistrů štětce Angelika z Fiesole, Leonarda da Vinci, Raffaela, Michaela Buonarottiho, a takových králů, jako jest náš Jan Sobieski, který to považoval za štěstí, že mohl přisluhovati při mši sv., sv. Václav a jiní.

Byl jsem naplněn velikou radostí, když jsem při loňských (r. 1901) velikých průvodech jubilejních viděl lidi všech stavů, od mužů zastávajících nejvyšší úřady a důstojenství v zemi až do nejchudšího dělníka, a když jsem slyšel od svých kněží, že také mimo naše sídelní město věřící rádi kořistili z milostí jubilejních. Děkuji vám všem za toto veřejné vyznání víry. Avšak na tom není dosti! Nepostačí býti katolíkem jenom o velikých svátcích a při veřejných manifestacích!

Časy jsou dnes zlé. Celý svět jest v ohni, jakž můžeme opakovati se sv. Janem Zlatoústým. Nikdo neví, co přinese zítřek. Všichni jsme neklidni co do úmyslu, jež hodlá Prozřetelnost splniti v nejbližší budoucnosti. Nevíme, zdaž dobro či zlo nabude vrchu.

Nuže, v takovéto době jest povinností mou p o z d v i h n o u t i Spasitele vysoko na jeho trůně eucharistickém a položití hned vedle něho před zraky všech katechismus jako nejlepšího ukazovatele lepší budoucnosti.

Vaši pak věci, mužové, je starati se o důkladnější znalost Krista a jeho učení, neboť posud ne jeden z vás ví o něm skoro méně, než o našem prvním lepším králi a básníku.

Poznejíce pak ho důkladně jako Boha a Spasitele nejen jednotlivců, nýbrž celého lidstva, a zamilujíce si ho v nejsv. Svátosti, pomůžete křesťanského ducha a měšťanský mrav uváděti v život rodinný, v zákonodárství a ve všecka zařízení společenská.

Vůči heslům o volnosti, rovnosti a bratrství, jež nepřátelé Kristovi provolávají dnes hlasitě jako svoji vymoženost a vlastnictví, tak jako by teprve oni je byli objevili a vynalezli a jako by chtěli dáti církvi počáteční lekci o lásce k bližnímu — vůči těmto heslům, pravím, jest vaší svatou povinností, hlásati a učiti spolu s kněžími, že zásady ty zrodily se na poli křesťanství, že církev od počátku ukazovala lidem společného Otce v nebesích a společného bratra všech Ježíše Krista, že předkládala všem jednu a tutéž hostinu z těla a krve Syna Božího a že všem slibuje společné dědictví v nebi, jež bude dáno ne za tituly, výsady a důstojnosti zemské, nýbrž za skutečné zásluhy. Prakticky prováděla též církev rovnoprávnost tím způsobem, že při volbě papežů nehleděla na rod a původ, že pána i nevolníka, dali-li život za Krista, zcela stejně stavěla na své oltáře a v modlitbách svých ctíla a za pomoc vzývala jednoho jako druhého.

Především však chceme všichni následovati účinné lásky svého Spasitele, který jako poslední a nejpokornější sluha myl nohy svým učedníkům, stal se služebníkem všech a slouží dnes lidem dobré vůle pod způsoby chleba a vína jako naše obět, náš pokrm, jako vězeň lásky a soudruh naší pouti, dáváje se nám za pokrm.

Nikoliv slovy, ale jen skutky obětavé lásky, mírnosti, sebeobětování možno změnit a napravit svět, a ne slovům, nýbrž jen živé víře a účinné lásce křesťanské slíbeno jest vítězství s Kristem, vítězství tak jisté, že je Kristus má již za dobyté, když dí: *»Na světě budete míti soužení, avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět.«* (Jan 16, 33.)

* * *

Dejž, veliký Bože, aby poznali tvoji věrní, že pokoj mezi lidmi může se uskutečnit pouze u stupně tvých oltářů, že mír mezi národy, má-li býti upřímný a trvalý, musí býti podepsán krví tvého Syna, že opravdové spojení myslí a srdcí může se státi pouze v božském Srdci Spasitelově. A živé Srdce Ježíšovo — totéž nejsvětější Svátost. Jí budiž čest, sláva, láska a díkučinění na věky.

Christus regnat, Christus imperat. Ať nejsv. Srdce Páně nám kraluje, ať vládne nad námi, ať uvede a rychle na celé zemi rozšíří své eucharistické království větší lásky k Bohu a k lidem.

Milost Srdce Páně v nejsvětější Svátosti budiž s vámi všemi!

Dodatek. O zavedení adorace nejsv. Svátosti v diecesi Lvovské byla později vydána pro kněžstvo zvláštní instrukce. Stanoveno: V neděli od faráře zvolenou vystaví se aspoň hodinu přede mší sv. nejsv. Svátost v monstranci. Místo kázání předčítá kněz po Credo na kazatelně nedělní evangelium a buď část uvedeného právě pastýřského listu, nebo jiné rozjímání, modlí se s lidem litanii k nejsv. Srdci Páně a záslibnou modlitbu, načež po mši sv. (resp. až po požehnání) je průvod s Nejsvětějším, Te Deum a požehnání. K tomu podotýká nejd. arcibiskup Lvovský: »Takovéto společné, slavné adorace neviděl jsem nikde. Jsem však přesvědčen, že v našich poměrech, kde lid není dosti vyučen v katechismu, je to adorace nejvhodnější a skoro jediné možná. Netajím se jistými obtížemi, které jako s každým větším dílem spojeny jsou i s ní . . . Obtíže ty však nejen že mne od zavedení společné adorace neodstrašily, nýbrž naopak byly mně pobídkou, že s ní vystupuji hned na počátku své vlády.¹⁾ Mundus in maligno positus. Caritas ergo Christi urget nos. Péče o budoucnost, obava, že se můžeme jednou ocititi ještě v těžších okolnostech, jsou příčinou, proč mám tak naspěch, abych roznítil vroucnější úctu k nejsv. Svátosti.

Společná adorace před vystavenou nejsv. Svátostí má právě přiváděti lidu na pamět stále nové dokonalosti Spasitelovy, aby jich následoval. Výstav jest nejmocnější oporou a posilou stále živé víry v přítomnost Spasitelovu pod způsobou chleba. Z vystavené nejsv. Svátosti vlévají se do duší jako ze slunce prameny a proudy dobrých úmyslů, zbožných nadšení a citů, jež i ochladlá srdce rozehlívají, a budí i udržují ducha modlitby. Jsem jist, že nikdo z bratří (kněží) po několika společných adoracích nebude si stěžovati do toho, že lid po příchodu do svatyně klaní se nejprve všem obrazům v kostele, než si vzpomene a uctí Pána Ježíše v nejsv. Svátosti.*

Po zmínce o tom, že vedle tohoto výstavu nejsv. Svátosti k veřejné adoraci v jednu neděli každého měsíce zůstanou dále v platnosti i všechny jiné nařízené nebo dovolené výstavy Nejsvětějšího v monstranci, podotýká: »Ať snad nikdo neřekne, že výstav nejsv. Svátosti bude u nás nyní příliš častý, že slavnost ta v očích lidu zevšední, ztratí svůj půvab a svůj majestát. Zevšedňujet pouze člověk nebo věc, jejichž hodnota jest konečná a vlastnosti tak nepatrné, že je možno několikahodinovým pozorováním vyčerpati. Přítomností Boží může se však znuditi jenom ten, kdo Boha nezná, nebo ho zná jen málo a poznati ho nechce. Jsouť diecese, kde se den co den koná požehnání s nejsv. Svátostí v monstranci, a nikdo si nestěžuje, že výstavů jest příliš mnoho.*

Instrukce končí těmito slovy: »Konečně ještě jednu věc. S radostí a vděčností vzpomínám toho, že jistý počet našich

---

¹⁾ Arcib. Bilczewski uvázal se ve správu arcidieze Lvovské na počátku roku 1901.

kněží přistoupil již ke »Spolku kněží klanění se nejsv. Svátosti«, speciálně pro duchovní zřiznému. Jde mi ještě o ostatní druhé bratry mé a prosím, aby nebylo v arcidiecesi ani jednoho kněze, který by co nejdříve nebyl členem této čestné legie . . . Hodina týdenní adorace, k níž jsou členové spolku zavázáni, bohatě se vynahradí i adoratorům i celé farní osadě. Budu bez starosti o společnou adoraci farní tam, kde bude kněz horlivým a nadšeným adorátorem. Onť teplem lásky, již vloží ve společné úkony adorační, přivábí za sebou všecken lid a učiní z nedělní adorace veliký svátek farní. Věřící zúčastní se jí s radostí a nejživějším nadšením, a vrátí se ke svému zaměstnání do hloubi vzrušení a na duchu posilnění. Lid bude se vzdělávati a honositi svým pastýřem vida, s jakou úctou, tichostí a klidem chodí kolem nejsv. Svátosti, jak zbožně slouží mši sv., zachovávaje přesně rubriky. Dle našeho příkladu chovati se bude varhaník, kněz i ministranti u oltáře Páně tak, jak se má věřící křesťan chovati před svým Bohem. Slova: »*Zuj obuv z noh svých, neboť místo, na kterém stojíš, země svatá jest*« (II. Mojž. 3, 5), budou stále zníti v uších všech farníkův.

* * *

Před několika lety umíral klidně kněz, jehož celý život byl vyplněn prací apoštolskou, a hojnými oběťmi a činy pro Boha a věřící. V poslední chvíli tázal se ho kollega, jenž přišel se s ním rozloučit a svátostmi mu posloužit: »Miloval jsi, bratře, hodně Pána Ježíše?« — »Zdaž jsem Pána svého miloval?« — odpověděl umírající tichým hlasem. — »Zdaž jsem ho miloval? Vidíš přece, že nejsem stár. Láska k Pánu Ježíši mne strávila!«

Kéž by každý z nás mohl s tímto dobrým služebníkem opakovati: »Láska k Vykupiteli, kterou jsem každodenně udržoval a rozmnožoval dobrým sv. přijímáním a častým adorováním jeho božského Srdce v nejsv. Svátosti — strávila mne!«

List II.

Chléb života.

(Pastýřský list pro duchovenstvo i lid daný na Boží Hod
Vánoční roku 1910.)

- ›Já jsem chléb života.« (Jan 6, 35.)
- ›Chléb, který já dám, tělo mé jest,
(které dám) za život světa.« (Jan 6, 52.)
- ›Všickni žíznící . . . pospěšte, kupujte
a jezte: pojdte, kupujte bez stříbra.«
(Is. 55, 1)

Nejmilejší v Kristu! Všichni zajisté znáte slunečnici. Pěstujeteť ji často ve svých zahradách, ba i na vašich polích nejednou jsem ji viděl. A víte asi též, odkud má květina ta své jméno. Zove se slunečnicí proto, jelikož nám svým květem připomíná sluneční tvář, ozdobenou zářnými paprsky, a také proto, že ke zřídлу světla a tepla stále se kloní a obrací. Ráno, zdá se, že již čeká na své slunko; v poledne obrací k němu tvář svou skoro přímo; potom, sledujíc zdánlivé pohyby slunce, jde za ním dále a jakoby úklonem hlavy své loučí se při západě s ním.

Veřejná i soukromá úcta nejsv. Svátosti, k níž církev katolická věřící tak úsilovně vybízí, má učiniti z nás všech slunečnice duchovní, jež jsou myslí i srdcem neustále obráceny ke sněhobílé Hostii, která jest nám nikdy nevysychajícím sluncem božské pravdy, milosti a lásky.

Proto není větší radosti pro mne, kterýž jsem prvním strážcem Eucharistie v diecesi, nad tu, slyším-li, že úcta k nejsv. Svátosti nabývá u nás stále více pudy, že milovaný lid můj těší se na každou adorační neděli jako na veliký farní svátek, že stále častěji i ve všední dni navštěvuje božského Vězně lásky, že v některých místech zástupové věrných mužů konají před ním i noční smírné stráže.

Spoléhaje pak na milost Boží a na horlivost svého duchovenstva, doufám pevně, že úcta a láska k nejsv. Svátosti stále více poroste. Neboť ač všechny katolické pobožnosti jsou svaté, prospěšné a krásné, úcta k nejsv. Svátosti jest mezi všemi pobožnostmi nejsvětější, nejprospěšnější a nejdražší. Vždyť v nejsvětější Svátosti spojují a obnovují se co do podstaty a milosti všechna tajemství celého života Ježíšova! Proto je též každá návštěva nejsv. Svátosti skutečnou poutí k jeslím betlemským, do domku nazaretského, na Kalvarii i k Božímu hrobu.

Ale i kdyby úcta k nejsv. Svátosti rozmohla se všude tak, že bychom ji všichni často, každý den a každou hodinu vzbuzováním víry, naděje, lásky a touhy po ní duchovně navštěvovali, přece bychom tím Ježíši-Hostii neprokázali ještě úcty nejdokonalejší, nevyplnili bychom tím ještě nejhlavnější povinnosti své k ní.

Nejsv. Svátost je totiž přede vším a nade vše chlebem!

Spasitel praví to několikrát a s velkým důrazem: *› Já jsem chléb živý — tak volá — jenž s nebe sestoupil. — Já jsem chléb života. — Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa... Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete mítí v sobě života... Neboť tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.‹* (Jan, kap. 6.)

Slova ta znamenají, že nejbližším cílem ustanovení nejsvětější Svátosti a spolu nejdokonalejším a nejsvětějším způsobem její úcty jest sv. přijímání. Chléb eucharistický jest určen k tomu, aby nebyl pouze dodatkem a přídalkem, nýbrž základem vyššího, ba i v pravdě lidského života každé duše zvlášť i celého světa.

Protože pak tento chléb Boží má býti hlavním a nejdůležitějším pokrmem každého člověka, a tudíž i člověka nejubožejšího, nemá státi nic, pranic. Každý musí jej obdržeti vždy snadno a zdarma.

Nuže, je-li tento eucharistický chléb tak drahocenný jako Bůh sám, je-li pro život duše tak nezbytný, je-li v něm obsaženo zdraví a spása světa, a jestliže nad to chléb ten nic nestojí, tu zdálo by se, že všichni lidé bez výjimky budou se tlačiti ke stolům s chlebem tím v takových zástupech, že kněží nepostačí jej konsekrovati a rozdávatí, že se ho bude denně v kostelích našich nedostávatí.

A zatím jsou mezi katolíky tací, kteří po celý život spokojují se jen chlebem obyčejným, ba ani při smrti nechtějí o chlebu eucharistickém nic věděti. Jiní opět jen tu a tam přicházejí podívati se naň při mši sv., ale k hodům Ježíšovým s Ježíšem nezasedají, jako by pouhý pohled mohl kdy někoho nasytiti. A skorem všichni požívají chleba toho velmi zřídka, velmi málo!

Nedostává-li se doma přede žněmi chleba, lidé slábnou, stávají se ku práci neschopnými a propadají tyfu z hladu.

A tu horší choroby, než je tyf z hladu, navštívily v dobách našich lidstvo pro zanedbávání tohoto chleba Božího. Jmenují pouze některé z nich, jako ochabnutí víry, ztrátu zásad a proto i velikých charakterů, zdivočení a zpohanštění světa.

Má-li tedy svět ozdravěti, má-li mezi národy zavládnouti spravedlnost a láska, musí se svět se vši upřímností a s celým srdcem vrátiti nutně ku prameni zdraví a života, k nejsv. Svátosti, a získati si sv. přijímáním všech dober, jež jsou v ní uložena. Požívajíc tohoto chleba živého, choré lidstvo v prvních dobách křesťanství se vyléčilo; proto pozdraví se i nyní, jelikož pokrm ten neztratil ničeho ze své síly Boží.

I chci tudíž vysvětliti vám v tomto pastýřském listě význam, cenu a nutnost chleba eucharistického pro život duše, a vzbuditi v celé arcidiecesi u dospělých i u dětí velikou touhu a hlad po častém svatém přijímání. A jako vždy, následuji i v této věci hlasu a přání Náměstka Kristova. Věc pak to tak důležitá, tak spásonosná a radostná, že přicházejí k Vám s ní, neváhám volati s anděly na luzích betlemských: *»Zvěstují vám radost velikou!«* ¹⁾

I. Co značí slova: Eucharistie jest chlebem života?

»Já jsem cesta a pravda a život,« — praví Kristus.²⁾ — »Já jsem světlo světa...«³⁾ »Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil...« »A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa...« »...Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný!...« »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete mítí v sobě života.«⁴⁾ — takový odsoudil se sám k smrti.

Avšak vždyť je tolik lidí, kteří žijí bez Krista, a přece žijí, ba žijí v dostatku! Je též tolik národů nekatolických a pohan-ských, kteří se nikdy neposilují chlebem eucharistickým, a mají vysokou osvětu, jsou mocní a bohatí, ano bohatší a mocnější než mnozí národové katoličtí! Jak tedy rozuměti tomu, že teprve Eucharistie dává život světu a že jest každé duši naprosto nutnou?

Abychom mohli pochopiti celou pravdu, obsaženou ve slovech Spasitelových: *»Nebudete-li jísti těla Syna člověka, nebudete mítí v sobě života,«*⁵⁾ je třeba, abychom si uvědomili, že všeliký tvor má život svůj od Pána Boha. *»Všecky věci povstaly skrze ně (Slovo), a bez něho nepovstalo nic (z toho), co učiněno jest.«*⁶⁾ Kdežto však rostliny a zvířata obdržely jenom jeden život, totiž život přirozený, člověk, jak nás víra učí, obdržel

¹⁾ List ten, jak řečeno, vydán na Boží Hod Vánoční r. 1910.

²⁾ Jan 14, 6.

³⁾ Jan 8, 12.

⁴⁾ Jan 6, 51. 52. 55. 54.

⁵⁾ Jan, 6, 54.

⁶⁾ Jan 1, 3.

život dvojit: přirozený čili čistě lidský, a druhý dokonalejší, vyšší, nadpřirozený, život milosti.

Život první, čistě přirozený, dává Bůh každému skrze rodiče a tím, že tvoří pro tělo duši rozumem obdařenou.

Život nadpřirozený dostává však člověk jenom od Boha. Jak a kdy? Při křtu sv. rodí se člověk znovu, ale nikoli již z krve, ani z vůle lidské, nýbrž z Boha. A stává se to snad tímž způsobem, jako se od věků narodil Syn Boží, jemuž Otec nebeský v té nejdokonalejší Communio¹⁾ vtělil celou svoji božskou podstatu? Nikoliv! Jeť nemožno, aby tvor obdržel od Boha celou přirozenost Boží, jako jest nemožno, aby se v náprstku shromáždily všechny vody mořské. Naše synovství Boží není tudíž tak vznešené jako synovství Ježíše Krista; přes to však jest právě tak jisto, že svátostí křtu sv. stává se dítě lidské adoptivním dítětem Božím, jako jest jisto, že dlí v nebesích nejsv. Trojice. Neboť ve křtu dostává duše lidská posvěcující milost a s ní a v ní takovou vnitřní výzdobu, že se stává schopnou žíti život nadpřirozený, podobný onomu, jež žijí od věků vespolek tři osoby božské! Záleží totiž tento nadpřirozený život duše v tom, že posílení milostí Boží věříme vše, co Bůh vidí a zjevil; že sklá dáme v Boha celou svoji naději; že milujeme Boha proto, že jest Bůh čili nejdokonalejší bytost; že milujeme Ježíše proto, že jest Ježíšem, a největší Matku proto, že jest nejsvětější Matkou; že milujeme sebe, jak Bůh chce, bychom se milovali, a bližního svého proto, že ho Bůh miluje a chce, bychom všem dobře činili.

Poněvadž tento vnitřní nadpřirozený život duše a její přetvoření, zbožení milostí Boží není smyslům přístupno, proto si ho lidé obyčejně dosti nevšímají a váží si pouze života prvního, přirozeného, ryze pozemského, jenž se jeví jedením, pitím a rozvíjením co možná největší síly fysické i duchovní energie. Kdo má dosti zásob věcí, jakých země poskytuje, a při tom zdraví, vzdělání a postavení ve světě, ten slýchá nejednou, že se má dobře; a ještě lépe se má dle takových ten, kdo má věcí těch hojnost. Ve skutečnosti však život přirozený, čistě pozemský, byť sebe hojnější, je více smrtí než životem, protože stále více blíží se ke hrobu. Jména pravého života v plném slova smyslu zaslужuje pouze život nadpřirozené milosti, život z milosti a v milosti Boží, protože je stokrát bližší a podobnější životu Božímu a jako tento nemá konce.

A nyní vizme jinou základní pravdu. Nestačí, život jedenkrát obdržeti, aby tím byl již také na vždy nebo aspoň na delší čas zachován. Všeobecná zkušenost učí, že ztrácí život, kdo nejí. Pokrm života nedává, avšak udržuje jej, dává onu sílu, kterou zoveme zdravím. Neboť každým okamžikem, i když odpočíváme, spotřebuje se v nás tělesná tkaň, tělesné buňky, částčky a tělíska krve a mozku, jež musí býti stále nahrazovány novými. Učenci na základě přesného badání udávají, jakého po-

¹⁾ Společenství, též sv. přijímání.

krmu je třeba k výměně spotřebovaných tělísek krve a kostí, a jakého jest opět třeba k vytvoření nových částeczek mozkových, k posile nervův a svalův. Bůh, který dal tvorům život, neopominul též postarati se o dostatečný a každému z nich přiměřený pokrm. Světlo, vzduch, voda, mléko, chléb, plodiny, všecko to jsou jaksi přirozené svátosti k zachování přirozeného života rostlin, zvířat a lidí.

A toto pravidlo, že kdo chce žít, musí se posilovati pokrmem, platí též v řádu nadpřirozené milosti. Neboť i tento nadpřirozený život duše vystaven jest neustále ztrátám při péči o věci časné a při denním boji se žádostivostí těla a s pokušením světa a zlého ducha. Avšak i tu postaral se Bůh ve své dobrotě o pokrm životu tomu přiměřený.

Prostředky, udržující život nadpřirozený, jsou četné, jako : slovo Boží, příklad svatých, modlitba, pamatování na přítomnost Boží, zpytování svědomí, pobožnost k Panně Marii, zpověď, svátost sv. biřmování. Všecky tyto prostředky jsou nezbytné. Avšak samy ještě nedostačují na zachování života milosti a zvláště ne na přivedení ho k vrcholu dokonalosti, jak tomu chce Kristus. Tu jest nutný ještě pokrm jiný, dokonalejší a výživnější. A pokrm ten Spasitel také připravil, neboť před apoštoly a před celým světem rozevřel prsa svá, a ukázav na božské Srdce své, pravil: *»Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.«* (Jan 6, 56.) Matka pozemská dává dětem svým své tělo a svou krev pod způsobou mléka, ale to jest pokrm mrtvý; Ježíš Kristus však rozhodl se dáti každé duši živé, oslavené, oduchovněné tělo své a živou krev svou, svoje srdce, svou duši i své božství ukryté pod způsoby chleba a vína.

Vím dobře, že jako za dnů pozemského života Ježíšova, tak i dnes jsou lidé, kteří soudí, že *»tvrdá je ta řeč«* (Jan 6, 61), že je směšno míti za to, že jest možno požívati Boha. My věřící však, kteří na každé konsekrované Hostii čteme v duchu slova: *»Bůh jest láska«* (I. Jan. 4, 8), jež miluje nekonečně lid svůj, my pravíme: požívati Boha není věcí směšnou, nýbrž věcí nejvznešenější, Boha i lidí nejhodnější.

Bůh nám dal nejprve stvořením všecky poklady země; ale to nevyčerpalo jeho lásky. I dal tudíž potom všem lidem společně jako společné vlastnictví svého Syna skrze vtělení jeho. Než ani to neuspokojilo ještě jeho lásky. I rozhodl se tedy, dáti tohoto Syna svého každému člověku zvláště v celé nedílné vlastnictví v eucharistickém přijímání. A teprve tu vyčerpává se jeho všemohoucnost a uspokojuje se jeho láska. Od té doby nemůže již ani nejchudší člověk říci, že nemá nic, co by mohl nazvati svým vlastnictvím; chce li, může míti bohatství nesmírné — svého Boha.

Tedy sám Bůh, sám Život, jest v Novém zákoně hlavním a základním pokrmem nadpřirozeného života duševního. Tuto pravdu chápali hluboce křesťané za dnů sv. Augustina, kteří zvali Eucharistii přímo životem, a místo

aby se, jako my dnes, tázali: Přijal jsi sv. přijímání? Pravili: Přijal jsi život?

Uvažujeme-li dále, jakým způsobem děje se tato duchovní výživa duše naší tělem a krví Kristovou, vidíme, že Ježíš eucharistický vchází do naší duše tak tichounce, jak tiše vešel při zavřených dveřích a oknech do večeřadla, kde byli shromážděni apoštolové po jeho zmrtvýchvstání. Když však tento pokrm Boží v nás vešel, proniká veškery síly naší duše, utlumuje v nich to, co jest zlé a hříšné, a vnášeje všude, i ve smysly naše, božské působení a žití. Proto měli bychom vlastně říkati, že ve sv. přijímání ne tak my přijímáme Krista Ježíše, jako spíše on přijímá nás, neboť neproměňujeme my jeho v nás, nýbrž on přijímá a proměňuje nás v sebe.

Ještě lépe a důkladněji poznáme pak a oceníme cenu a požehnané působení pokrmu eucharistického pro nadpřirozený život duše, přirovnáme-li jeho účinky k účinkům, jaké působí každý dobrý pokrm hmotný a pozemský pro život těla.

Sv. Tomáš Akvinský vypočítává čtvero účinků dobrého pokrmu obyčejného: Hmotný pokrm totiž život udržuje, život posiluje, spotřebované síly životní nahrazuje a konečně působí cit spokojenosti a libosti. Všecky tyto účinky, jenom že v míře mnohem větší, působí v duši božský pokrm Eucharistie.

Nejprve tudíž Eucharistie život nadpřirozený udržuje. Jak to? Tím, že neustále v nás napravuje škody na zdraví a životě Božím, osvěcujíc náš rozum stále novým světlem víry, posilujíc a jakoby elektrisujíc vůli naši stále novou silou Boží a rozehřívajíc srdce naše stále novou, obětavou láskou k Bohu a bližnímu. A jak ještě? Tím, že na způsob dobrého pokrmu tělesného léčí chorobu, slabost a nedokonalost duše. Těžkou pak a smrtelnou nemocí duše jsou smrtelné hříchy. Nuže, před těmi Eucharistie duši chrání, aby v ně neupadla, a upadla-li by v ně, aby z nich zase rychle povstala. Sv. přijímání totiž rozmnožuje v duši posvěcující milost a lásku k Bohu a k bližnímu; tím otužuje duši proti nauce hříchu, totiž proti pokušení těla, světa a ďábla. Čím větší jest v duši milost a láska, tím lépe obrněna jest duše proti těžkým pokleskům. — Lehkou chorobou duše jsou hříchy všední. Před těmi Eucharistie duši chrání, nejen ohněm milosti boží oheň samolásky a náruživosti tlumíc, nýbrž nedostatky ty úkony lásky přímo odstraňujíc, ničíc, zahlazujíc a spalujíc, tak jako oheň hmotný spaluje plevy a slámu.

A proto nazval sv. Augustin Eucharistii chlebem, jenž choré srdce uzdravuje. Proto praví Skarga, že Eucharistie koná též výborné služby válečné. Proto opakujeme i my všichni při každém sv. přijímání: Pane, rci toliko slovem, a uzdravena bude duše má!

Jiný podivuhodný účinek Eucharistie je ten, že nejen nadpřirozený život víry, naděje a lásky udržuje, nýbrž že jej také posiluje, rozmnožuje a zvětšuje. A také tu jeví se

opět povznešenost tohoto pokrmu Božího nad pokrmy obyčejnými. Kdežto totiž pokrmy tělesné rozmnožují a posilují přirozený život člověka jenom do jisté míry, t. j. ke hranicím jeho úplné zralosti, a potom již ani ty nejlepší nemají moci, aby nás uchránily před slabostí, vadnutím, rozkladem a smrtí, Eucharistie hodně přijatá život milosti, víry, naděje a lásky stále osvětluje, omlazuje, rozmnožuje, zvětšuje a udržuje tak, že i kdyby nám bylo sto let, můžeme stále tvrditi, že máme hbitost, zápal a mladost orlí, a při každém svatém přijímání můžeme mluvit s knězem počínajícím mši sv.: *»Vejdu k oltáři Božímu, k Bohu, kterýž obveseluje mladost mou.«* (Žalm 42, 4.)

Další dobrotvorný účinek Eucharistie záleží v tom, že poskytuje duši nadpřirozené libosti a rozkoše, o jakéž svět nemá ponětí. A neodstraňuje-li utrpení v každém případě, přece nás vždy uvnitř posiluje tak, že nepřipouští zoufalosti, zapuzuje ponuré myšlenky, ba působí i to, že se duše ze svého utrpení v naději na věčnou odměnu těší.

Jistý otec, který se nedávno obrátil, ztratil syna. Šel ke sv. přijímání. Po přijetí Pána Ježíše pláče tiskl ruku knězemissionáře, který ho pokřtil. *»Proč ještě stále pláčeš,«* tázal se ho kněz. *»Vždyť přece víš, že se shledáš se synem svým v nebesích.«* — *»Ano, otče, vím, že se s ním shledám, a proto též od té doby, co přijímám tento dobrý lék, jenž srdce posiluje, pláči již jen moje oči, ale srdce již nepláče.«* — A jinde opět matka křesťanka, které smrt vzala jedinou dceru, hovořila takto: *»Pláči pro svoji velikou ztrátu, ale přece se těším. Sílu k tomu dává mně Eucharistie.«*

Vůbec, křesťan, jenž hodně přijímá, může býti bolestí zkoušen, ale nešťastným býti nemůže.

Konečný pak závěr z toho, o čem jsme dosud rozjímali, jest skoro závratný, hraničící takořka se smělostí odbojných andělův, a přece v nejhlubší pokoře a pravdě odvozený: *»Protože člověk jest tím, co požívá, a duše lidská živí se Bohem, proto jest člověk v jistém smyslu bohem.«*

Tolik o účincích požívání živého chleba.

II. O nutnosti častějšího sv. přijímání.

Eucharistie jest chlebem v nejvznešenějším slova toho smyslu, chlebem, který udržuje v nás život božský, posiluje a zdokonaluje nás, stírá slzy nebo aspoň s nimi nás smiřuje, dává pokoj, štěstí a spokojenost, jakou může dáti jedině Bůh.

Avšak jak často je třeba posilovati se tímto chlebem živým, abychom dosáhli všech těchto blahých účinkův? Dává nám snad již jedině sv. přijímání tolik světla, tolik nadpřirozeného zdraví, tolik životní síly, že to postačí na všechny dni naší pouti pozemské?

Jest jisto, že Kristus mohl vložiti ve sv. přijímání takovou moc, že by jedno jedině bylo postačilo třeba na léta Methusa-

lemova. Ale neučinil toho. Naopak ustanovil, aby člověk k zachování, posílení a rozmnožení života milosti posiloval se chlebem eucharistickým častěji, podobně jako prarodičové naši v ráji musili jísti častěji se stromu života, aby se uchránili před smrtí přirozenou.

Avšak nikde nestanovil Spasitel přesně, v jakých obdobích jest se nám jeho nejsvětějším tělem žítí. Teprve církev rozhodla otázku tu na sněmu lateránském IV. roku 1215, když stanovila, že každý člověk, jakmile došel k užívání rozumu, jest povinen *nejméně jednou v roce ze svých hříchů zřízenému knězi se zpovídati a v čase velikonočním nejsvětější Svátost přijímati.*

Církev stanovila a označila tu poslední termin, za nějž není volno sv. přijímání odložití. Kdo tuto mez překročí, kdo z vlastní těžké viny ani jednou v roce o posílení se tělem Kristovým se nepostaral, ten ztrácí život milosti, jest duševně mrtev.

Obsah a celé znění tohoto církevního přikázání o ročním sv. přijímání dokazuje, že nevyslovuje všech přání, jimiž bylo nejsv. srdce Spasitelovo přeplněno ve chvíli, kdy přislíboval a ustanovil nejsvětější Svátost.

Vizme důvody, jež potvrzují, že nejvroucnějším přáním Kristovým jest, aby se všichni věřící častěji, ne-li každodenně posilovali jeho tělem.

Spasitel ustanovil nejsv. Svátost jako hlavní, základní pokrm duše. Pokrm zemský, byť nejlepší, zachovává, rozmnožuje a posiluje život přirozený jenom tehdy, přijímá-li se často. Nebyloť ještě případu, aby jediné nebo roční přijetí pokrmu přetvořilo a k rozvoji přivedlo několikileté dítě v člověka dospělého. Kdybychom se někde shledali se zjevem takovým, nazvali bychom jej zázrakem. A právem. Neboť příroda nečiní násilných skokův.

Nazval-li Spasitel Eucharistii nejdůležitějším pokrmem duše, naznačil tím, že ani její působnost nerozšiřuje se na celá léta, jako na př. svátosti křtu, biřmování a svěcení kněžstva, nýbrž jen na čas kratší. Ovšem, mezi přirozeností a účinky chleba obyčejného a chleba eucharistického, který chová v sobě plnost pravdy a milosti, jest nekonečný rozdíl. Avšak z druhé strany je též jisto, že duše lidská proto, že je stvořená, rozvíjí se také jen zvolna a pouze v malých krůpějích může ssáti oživující šťávu z plnosti života, z Ježíše Krista. Proto jen častým požíváním Krista duše roste a dosahuje konečně svatosti, podobně jako zrnko obilí, jenom v malých dávkách přijímajíc životní šťávy z bohatosti země, zvolnu se rozvíjí a postupně se pokrývá listím, květem a konečně plody. Kdyby tedy jediné nebo roční požívání těla Kristova přeměnilo někde najednou člověka nedokonalého na světce třeba malého, a světce malého na světce velikého, musili bychom i tu připustiti zázrak. Neboť v obyčejném běhu věcí ani řád nadpřirozený nepřipouští náhlých proměn.

Také zvolením způsobu, pod kterou chtěl tělo své ukrýti, ukázal nám Spasitel, že se máme často, ba denně posilovati nejsv. Svátostí. Zůstavil nám je totiž nikoliv pod záclonou nějakého

pokrmu vzácného, jaký bychom jen zřídka a těžce mohli dostat, nýbrž pod záclonou pokrmu nejprostšího, totiž chleba, který jest každodenní stravou všech lidí, bohatých i nejchudších.

Důležitá je též okolnost, že Kristus přirovnal chléb eucharistický k manně, kterou se židé denně na poušti živili. Nelze arci činiti z toho takový závěr, jako by každý měl přísnou povinnost přijímati tělo Spasitelovo každý den. Neboť nikdo neumírá jen z té příčiny, že nepřijímá pokrmu každodenně. Máť ostatně duše též jiné nadpřirozené prostředky k udržení života. Avšak není pochyby, že Kristus přirovnáním chleba eucharistického k manně Starého zákona chtěl naznačiti, že časté a denní posilování se jeho tělem jest mu milé a duši velice prospěšné.

Nad to skorem všichni sv. Otcové a spisovatelé církevní učí souhlasně, že Spasitel, když přikázal lidem volati k Otci nebeskému: »Chléb náš vezdejší dej nám dnes,« neměl na mysli tak chléb obyčejný, jako spíše chléb eucharistický.

Nemalý význam ve věci té má konečně i příklad prvních křesťanů, kteří zajisté nejlépe chápali vůli a přání svého božského Mistra co do sv. přijímání. A tu čteme v Písmě sv., že věřící »na každý den trvali *jednomyslně v kostele a ve sdílnosti lámání chleba*«. (Skutk. ap. 2, 42. 46), čili že každého dne spěchali k tomu prameni života a síly, jímž jest nejsv. Svátost.

Tento spasitelný obyčej častého a denního sv. přijímání udržel se i v následujících stoletích, přinášeje věřícím hojného ovoce dokonalosti, osvětlení a nebojácného hrdinství vůči pronásledovatelům církve.¹⁾ Časem však prvotní zápal počal chladnouti, tak že papežové a biskupové musili stále důtklivěji připomínati věřícím, aby nezanedbávali častějšího sv. přijímání. Přes veškera napomínání došlo to však během časův až k tomu, že někteří ani jednou v roce nepřistupovali ke stolu Páně. A tu viděla se církev nucenou, vydati na sněmu lateránském IV. ono známé ustanovení, závazné až po dnešní den, dle něhož každý věřící, dospěvší k užívání rozumu, jest pod těžkým hříchem povinen přijímati nejsvět. Svátost *nejméně* jednou v roce.

Nepotřebuji podotýkati, že církev vydala toto nařízení s těžkým srdcem; neboť nezměněným přáním jejím bylo vždy, aby věřící, jako v prvních stoletích, přijímali tělo Spasitelovo co nejčastěji. Zřejmo to ze slov sněmu tridentského, který zapřísahá věřící, aby při každé mši sv. všichni přítomní přijímali tělo Páně nejen způsobem duchovním, čili touhou po něm, nýbrž skutečně, totiž svátostně.

Bohužel však vystoupili haeretikové jansenistští, kteří pod rouškou horlivosti pro čest a úctu Eucharistii příslušící zničili z veliké části snahu církve co do vzkříšení starého obyčeje ve příčině častějšího a denního sv. přijímání. Učiliť, že je třeba býti již dokonalým čili svatým, aby mohl člověk hodně přijímati chléb

¹⁾ Viz *Bilczewski-Tumpach*, Eucharistie, str. 166, 480, 489 a 490.

eucharistický často a denně. Z toho pak pošlo, že denní, ba i týdní sv. přijímání stalo se řídkým zjevem.

Na obrat opět nechybělo takových lidí, kteří upadli v druhou krajnost a učili, že denní sv. přijímání přikázáno jest právem božským, a že jsou tudíž věřící povinni přistupovati každodenně ke stolu Páně.

Svatá Stolica odsoudila a zavrhla jak bludy jansenistů, kteří častější svaté přijímání ztěžovali, tak i těch, kteří chtěli denní svaté přijímání učiniti přísnou povinností každého věřícího. Když však hádky a spory neustávaly, přednesli znamenití mužové církevní sv. Otci Piu X. snažnou prosbu, aby ráčil svou nejvyšší autoritou rozhodnouti pochybnosti co do podmínek, které jsou ke každodennímu sv. přijímání nutny.

Papež Pius X v dobrotě své neomeškal vyhověti přání tomu a vydal dne 20. prosince r. 1905 dekret,¹⁾ v němž jasně a prostě udává podmínky častějšího a denního sv. přijímání a doporučí je všem věřícím jako skutek Spasiteli nejmilejší a pro spasení nejžádoucnější.

Dekret ten dal jsem vám na vědomí skrze kněze již před několika lety. Nyní zmíním se o něm poněkud obšírněji, zejména když byl nedávno vydán nový, důležitý dekret sv. Otce, jenž se týká sv. přijímání dětí a jest jistou měrou doplněním dekretu staršího.

Hlavní myšlenky dekretu toho jsou tyto :

1. Časté a denní sv. přijímání budiž přístupno a volno všem věřícím každého stavu a povolání, protože Kristus Pán i církev katolická velice si je přejí, a to tak, aby se v něm nesmělo brániti nikomu, kdo jest ve stavu milosti Boží a přistupuje ke sv. přijímání s čistým a zbožným úmyslem.

2 Tento dobrý úmysl záleží pak v tom, aby nikdo nepřijímal nejsv. Svátost ze zvyku neb z marnivosti nebo z lidských ohledů, nýbrž aby při sv. přijímání měl úmysl, vyhověti přání Božímu, s Bohem těsněji láskou se spojití a tímto božským lékem čeliti svým slabostem a nedokonalostem.

3. Ačkoli prospívá co nejvíce, jsou-li ti, kdož často a denně přijímají, prosti všedních hříchův, aspoň zcela dobrovolných, a náklonnosti k nim, přece dostačí, budou-li prosti hříchův smrtelných a budou-li míti předsevzetí, příště nikdy více nehřešiti. Při takovémto upřímném předsevzetí nebude možno, aby, přijímajíce denně, nezprostiti se ponaáhu i hříchův všedních a náklonností k nim.

4. Protože svátosti Nového zákona, byť působily samy ze sebe, přece působí tím více, čím lepší jest příprava na přijetí jich,

¹⁾ Je to dekret S. Congr. Concilii »*Sacra Tridentina Synodus*«. Viz jej v Ord. listě Pražském z r. 1906, str. 57 nn. Pojednání P. Václava Dubského C. SS. R. o něm viz v Časop. katol. duch z roku 1907 str. 60 nn.: »O častém a denním svatém přijímání.« Jiná pojednání v českém jazyku uvedena v Tumpach-Podlahově »Bibliografii« VI. G. 154 nn.

je třeba dbáti tobo, aby sv. přijímání předcházela pečlivá příprava a po něm aby následovalo díkůvzdání, přiměřené silám, povolání a povinnostem jednotlivcův.

5. Aby časté a denní sv. přijímání s větší obezřetností a s větší zásluhou se konalo, jest potřebí rady zpovědníkovy. Ať se však zpovědníci chrání, by neodvraceli od častého a denního sv. přijímání nikoho, kdo jest ve stavu milosti Boží a s dobrým úmyslem ke stolu Páně přistupuje.

Jak vidno, má dekret sv. Otce ohromný dosah a zasahuje hluboko v duchovní život celého křesťanstva. Papež Pius X. zasloužil si jím názvu *»papeže eucharistického,«* tak jako Lev XIII. obdržel název *»papeže dělnického«* Právem bylo řečeno, že tento dekret jest největším milosrdenstvím Božím pro církev od dob koncilu tridentského a od zjevení, jakých se dostalo blahoslavené Marii Marketě ve věcech úcty nejsvětějšího Srdce Ježíšova — a já dodávám ještě — od prohlášení dogmatu o Neposkvrněném Početí Panny Marie a neomylnosti papežské. Rozletěl se po celém světě a všude přijali jej dobří katolíci s největší radostí. A není také divu. Čtemeť v něm, že všichni lidé mají stejná práva na nejsv. Svátost, že každodenní svaté přijímání není výsadou kněží a osob řeholních, nýbrž že všichni lidé kteréhokoli stavu a postavení: dělník, rolník, obchodník, úředník, učený, neučený, bohatý, chudý, svobodní i manželé mohou kdykoliv chtějí, třeba denně, přistupovati ke stolu Páně.

A jak se též neradovati, slyšíme-li z úst neomylného zástupce Ježíšova na zemi, že podmínky častého a denního svatého přijímání jsou lehké, tak lehké, že je může splniti každý, má-li jen trochu dobré vůle! Neboť konečně, jaké že jest třeba přípravy k dennímu sv. přijímání? Přísně vzato, právě takové, jaká postačuje k přijímání měsíčnímu, ba i ročnímu. Dostačít zajisté, aby měl člověk zbožný úmysl a byl prost smrtelného hříchu. A tu praví sám rozum, že od této podmínky dispense udělití nelze. Neboť každý, kdo má na svědomí hřích těžký, jest v řádu víry svaté m r t e v. Mrtvému však žádný, ani nejlepší pokrm nevrátí života. Přijímání od takového člověka s oltáře uzmuté vrhá jej tudíž ještě do větší hlubiny smrti duchovní. Svatokrádce jí sobě odsouzení a věčné zavržení.

Pamatujte si tudíž, drazí, dobře: hříchů všední nejsou dennímu sv. přijímání na překážku. Pán Ježíš ne žádá dokonalosti od těch, kteří se chtějí denně posilovati jeho tělem, nýbrž žádá pouze, by se pomocí častého přijímání snažili dokonalosti dosáhnouti. Vít zajisté dobře, že práce, týkající se vnitřního zdokonalení člověka, nevykoná se za jeden den, nýbrž že trvá obyčejně celý život, a že můžeme to zváti štěstím, posunuje-li každé svaté přijímání dílo našeho posvěcení aspoň o kus dále, způsobuje-li, že se stáváme zase aspoň poněkud lepšími.

To však neznamená nikterak, že bychom měli všední hříchů bráti na lehkou váhu. Naopak, naší největší snahou a péčí má

býti, bychom i tyto malé nepřátele Boží a své v duši své vyhubili.

Konečně nesmíme zapomínati, že sv. Otec výslovně poznamenává, že jako lidé, mající dobrou chuť, mají z obyčejné stravy větší požitek pro tělo, tak i lidé toužící po sv. přijímání čili přistupující k němu s živou věrou, horoucí láskou a vřelou touhou mají z něho pro duši více zdraví a síly Boží než ti, kdož přijímají tělo Páně s chladnější věrou, s menší láskou a s touhou nedosti horoucí.

Je tedy, jak vidno, v dekretu tom tolik důležitých a mnohým lidem neznámých věcí, že si snad někdo může pomysli, že svatý Otec prohlásil as nějaké náboženství nové. Zatím však tomu tak není. Papež vyložil jen jasné staré zásady katolické a uvedl na paměť praxi prvních křesťanův. »A není to žádný hřích,« — praví pěkně Petr Skarga — »vraceti se k prvotní horlivosti, horoucnosti, svatému právu a lepšímu a dokonalejšímu obyčeji svatých Otců našich. Naopak, je to věc chvalitebná, při držeti se opět věcí dobrých, ale opuštěných.«¹⁾

A nebylo též zavedeno žádné nové přikázání církevní. Neboť ono nařízení sněmu lateránského IV., týkající se ročního sv. přijímání, podržuje i dále úplně svoji závaznost. Časté a denní sv. přijímání nebylo přikázáno, nýbrž bylo všem jen vroucně raděno a doporučeno.

Avšak přes to, že sv. Otec časté a denní sv. přijímání tak velice ulehčil, přes to, že tak vroucně je doporučí a na jeho veliké výhody ukazuje, jest ještě dosti lidí, kteří si vymýšlejí různé překážky, jen aby nemusili zasednouti častěji k těmto velikým hodům, uchystaným evangelijním hospodářem nebeským pro celý svět.

— Možno býti dobrým křesťanem i bez častějšího přijímání — namítají někteří. — Vždyť církev přikazuje, abychom přistupovali ke stolu Páně jednou v roce, v době velikonoční. Proto se tím také spokojuji — a přestávám na tom.

»Špatně, bratře, rozumíš přikázáním církevním« — praví již Skarga. — »Nepřikazuješ církev učiniti tak jednou v roce, nýbrž aspoň jednou v roce požívání toho opouštěti zakazuje. Přeceť nezasedáš ke stolu jen jednou v roce, abys posilnil své tělo, nýbrž denně, ba i dvakrát denně. Přijímání pak dáno jest za pokrm a posilu a udržování zdraví duše. Jedno pak neudělí sil a zdraví na celý rok. A Pán Ježíš také neřekl: To čiňte jednou v roce na mou památku, nýbrž prostě: to čiňte, jako vděční a mne milující. Kdo pak jest vděčen za dobrodiní Kristova, kdo na Krista rád vzpomíná a ho miluje, nevyčkává roku, ale činí to rád často a zhusta, a čím častěji to činí, tím je to milejší Pánu, jenž v tom zalíbení má a to velí.«²⁾

¹⁾ O Eucharistii. Kázání 7.

²⁾ Kázání 7.

— »Nejsem hoden přijímati často a denně tělo Páně« — vymlouvá se jiný.

»Dobře jest, že znáš svoji nehodnost, avšak znej i božskou laskavost a dobrotivost Ježíšovu. Znáť on lépe nedostatky tvé, — zná dobře to srdce, jež sám uhnětl a stvořil, a ví, že nemůžeš míti sám od sebe hodnosti, bys mohl přijímati jeho tělo. A přece pravil: Přistupujte a bežte! . . . Ty díš: nejsem hoden. A Pán praví: Já tě činím hodným, když tě k tomu vyzývám a je ti dávám. — Nepožadujet toho od tebe mnoho, abys se s ním sloučil v jedno tělo a v jednu krev, leč jen to, bys přemáhal nepřátele jeho. A které? Hříchy, jež ho ukřižovaly.«¹⁾ »Neřkejte, že jste nehodni, praví jiný muž Boží. Arciť, nejste hodni, ale jak velice jste potřebni.«²⁾

— Ale vždyť ani nevím, jsem-li prost těžkého hříchu! Musil bych se tedy každou chvíli zpovídat!

Nezvíš-li po bedlivém zpytování svědomí, máš-li na svědomí těžký hřích, buď kliden. Jdi směle! A co se týče zpovědi, nepřikázal ani Pán Bůh, ani církev, abys se zpovídal před každým sv. přijmáním. Velicí světci arci doporučuj, aby ti, kdož každodenně ke stolu Páně přistupujš, zpovídali se každý týden, byť jim svědomí nevytýkalo žádného těžkého hříchu. A je též výhodno, držeti se této praxe, pokud je to bez větší potíže možno. Avšak není to nutno, protože vedle zpovědi jsou ještě jiné způsoby, jak lze očistiti svědomí od hříchů všedních, jako je na př. nadpřirozená upřímná lítost, byť nedokonalá, modlitba Páně, žehnání se svčnou vodou, a především samo sv. přijmání, jež povahou svojí odstraňuje menší nedostatky duše. Proto nejen že žádného hříchu se nedopouštíš, když, jsa prost hříchu těžkého, po jedné svaté zpovědi přijímáš denně tělo Páně po dvě neděle nebo i déle, nýbrž budeš míti zásluhu, jestliže opominutím své zpovědi týdenní usnadníš přístup ke zpovědnici těm svým bližním, kteří potřebují zpovědi více než ty.

— Ke stolu Páně nelze přece přistoupiti bez přípravy. A já — praví nejeden — nemám času, bych se mohl náležitě připraviti.

Odpovídám takto: Má-li člověk dobrou vůli, najde vždycky času ke sv. přijmání a k přípravě na ně. Třebať jen vstáti ráno trochu časněji, neztrácti mezi dnem ani chvíle na věci nepotřebné, a především pamatovati na to, že nejlepší přípravou na sv. přijmání jest svědomité plnění povinností svého stavu. K tomu pak není potřeba zvláštního času, neboť den slouží vlastně k plnění povinností. »Věřu, není třeba více času k tomu, aby byl člověk dobrým, než k tomu,

¹⁾ Skarga.

²⁾ Vianney.

aby byl zlým; ne více k tomu, aby byl živ pro Pána Boha, než k tomu, aby živ byl pro sebe nebo pro svět.« Ostatně od člověka, který má málo času a plní řádně povinnosti svého stavu, přijme Pán Ježíš jako přípravu na sv. přijímání úkony víry, naděje, lásky a touhy, projevené třeba na cestě do kostela, a podobně i jako díkučinění přijme modlitby pronesené na cestě k domovu.

— Nepocituji nyní zbožnosti a touhy po sv. přijímání; za měsíc snad bude lépe.

Naopak! Za měsíc bude ještě hůře, ještě dále odvrátíš se od Pána Ježíše. Proto přistup ihned k ohni, chceš li se ohřáti, a neříkej: je mi zima, proto nepůjdu k ohni. Jakou hloupost to mluvíš: nepůjdu k lékaři, až budu zdrav. Spíše umřeš, než se pozdravíš.¹⁾

— Nemám odvahy přistoupiti ke stolu Páně, protože z dosavadních přijímání nemám žádných výsledků v. Pokušení mne trápí, jako dřívě, a jako dřívě podléhám slabostem a nedokonalostem.

Upokoj se, bratře! Spasitelné následky dostávají se zajisté po každém sv. přijímání, přijatém s dobrým úmyslem ve stavu milosti, ač jich zdánlivě nepozoruješ. Svátosti nečiní nás bezhříšnými. Pokud na tomto světě žijeme, všichni skoro denně hřešíme, a ti nejlepší z nás, po pravdě mluveno, jsou jen méně zlí. Je to již veliká věc, nejsme-li po každém sv. přijímání slabšími, neklesli-li jsme aspoň ve hříchy těžké. Léčení se z hříchů děje se jenom znenáhla, a trvá vlastně po celý život. Vždyť sám svatý Pavel, ač se denně posiloval tělem Páně, nemohl se zbaviti pokušení. Jestliže tudíž Kristus ani v tobě neodstraňuje ihned smyslůstí milostí svou eucharistickou, sleduje v tom veliký a laskavý cíl; chce totiž, abys neustálým bojem se svým tělem přetvořil se aspoň na malého sv. Pavla. »Neztrácej myslí« — praví sv. Augustin; — »denně hřešíš, proto též denně přijímej!« A ku tvé potěše kladu tuto ještě slova jiného svatého muže: »Ti, kdož často přijímají, neklesají tak často, a poklesnuvše, snáze povstávají, a jsouce podporováni milostí, rychleji rostou v lásce Boží.«²⁾

— Kdyby mně sv. přijímání bylo na prospěch, pocítoval bych nějakou sladkost a libost; já však jí necítím.

Milý bratře, církev nedává ti sv. přijímání jako pamlsek, nýbrž především k tomu, aby ti bylo výživným chlebem, aby ti poskytovalo síly ke stálému zachování přikázání Božích. Ostatně, rozvíjí-li srdce své a duši dobrou přípravou, dostaví se dřívě nebo později i duchovní sladkosti, tak že ve svatém veselí budeš hovořiti: »Znám šťastnější den, než jakým byl den mého prvního sv. přijímání, a tím jest den druhého sv. přijímání; znám den

¹⁾ Skarga.

²⁾ Antonín M. Zaccaria.

krásnější nad den svého druhého sv. přijímání, a tím jest den třetího, čtvrtého . . . a každého následujícího sv. přijímání!*

— Kdy bych přijímal každodenně, znechutím se své rodině.

A kdyby se tvé rodině nelíbilo, že každodenně jíš, přestal bys jísti? Ostatně rodina si přestane stěžovati do tvého častého přijímání, upozoruje-li u tebe vždy změnu k lepšímu. Avšak nejen že můžeš, nýbrž i máš čas od času sv. přijímání k žádosti rodiny opominouti, je-li tvé přítomnosti v domě třeba k ošetřování nemocné osoby nebo z jiné vážné příčiny. V tom případě Ježíše pouštíš, abys ho jiným způsobem našel a obdržel.

— Častým přijímáním pohoršuji známé.

Nikoliv! Sv. přijímáním nelze pohoršiti nikoho. Kdyby pak se lidé pohoršovali nad tím a shledali, že přes časté sv. přijímání nekrotíš jazyka, že jsi nemilosrdný, že neplníš náležitě povinností svého stavu, tu zajisté dlužno zanechati ne sice sv. přijímání, nýbrž jen svých vad a nedostatkův, a pohoršení přestane.

Konečně ještě jedna výmluva: Časté přijímání jest dobré pro ženy, ale nikoli pro muže.

Zajisté, časté sv. přijímání jest výborné pro ženy, aby mohly býti dobrými ženami, matkami, dcerami a sestrami. Ale je též dobré a více snad potřebné pro muže. Neboť na otci rodiny spočívá hlavní starost o to, by svým milým opatřil denní chléb. A tato těžká práce neproměňuje se jenom tehdy v nesnesitelné břímě, posiluje-li muž slabé síly své často silami Ježíšovými, činí-li si ho v nejsv. Svátosti společníkem při nesení břemene a horka denního.

Neboť chléb eucharistický rozněcuje stále znovu ducha obětavosti a té lásky rodinné, jež snaží se v první řadě o štěstí ženy, dítěte, otce, matky, a potom teprve myslí na své štěstí vlastní — jež hledá svého štěstí vlastního raději v plnění povinností, nežli ve svých touhách a nadějích; jež dovede obětovati vlastní své touhy, jen aby pokoj, jako věčná lampa, nikdy neuhasl ve svatyni domácího krbu.

A ještě z jiné příčiny jest časté sv. přijímání pro muže dobré a nutné.

V našich dobách nepřátelé církve stále veřejněji a odvážněji vypuzují Krista ze škol, z universit, z obecních rad a parlamentův. Je tedy potřebí lidí plných ducha Božího a hlubokého přesvědčení, kteří by s neohroženou myslí podporovali biskupy a kněze v boji o zachování lidu svaté víry a neustupovali by s bojiště ani tehdy, když se budou nepřátelé snažit učiniti je směšnými a ubíti je ve veřejnosti jménem fanatikův a klerikálův. *Není pak schopen k vytrvalému boji za Krista, koho církev častým přijímáním k němu nevyzbrojila a koho stále novou nenaplňuje zmužilostí.*¹⁾ Jaká krev, pravil kdosi jiný, taková zmu-

¹⁾ Sv. Cyprián.

žilost. Z krve otročí — otročí zmužilost; z krve bohatýrské — zmužilost bohatýrská; z krve Kristovy — zmužilost Boží k boji za věc Boží.

Dobré a velenutné jest pak časté sv. přijímání i pro mládež dospívající.

V dávné době navštíveno bylo Řecko hroznou nákazou. Slavný lékař Hippokrates dal tudíž zanítiti všude veliké ohně, aby vyčistily vzduch. Rozkaz jeho splněn a nemoc nakažlivá pominula.

Zhoubná nemoc nečistoty připadla též jako morová rána na nynější mládež. Lékaři a vychovatelé svolávají ankety a doporučují různé prostředky. Avšak čistě lidské prostředky nezaručují samy jinochovi vítězství na nejvnitřnějším poli duše, kam nenahlédne žádné oko lidské a kde nastane mu nutnost, voliti mezi dobrem a zlem.

Přátelé mládeže, chtějí-li vskutku svých pacientů zachrániti, musí upřímně připustiti i takové léky, jež má jen církev Kristova ve své lékárně. Musí pomáhati, nebo aspoň nepřekážeti papeži, když se častým svatým přijímáním snaží roznítiti v duších mládeže veliký oheň lásky k Bohu, jenž jediný má dostatečnou moc k utlumení ohně náruživosti, k očištění srdce od vražedných zárodků nákazy nečistoty.

Ti, kdož tělu a krvi Páně upírají této síly duchovní co do seslabování smyslnosti a uzdravování ran hříchu, klamou vědomě sebe i naši mládež, protože vynášejí soud o léku, jehož moci nezkusili ani na sobě, ani na drubých. Neboť to, co uvádějí jako důvod bezúčinnosti Eucharistie, není žádným důvodem. Praví totiž, že školní mládež k sv. přijímání přistupuje, a přes to že nevázanosti podléhá. Odpověď je snadná. Mládež nepodléhá nevázanosti proto, jakoby Eucharistie byla prostředkem zvětralým, nýbrž proto, že užívá léku toho špatně, nehodně nebo v dávkách příliš od sebe vzdálených. Přijímání, přijaté, byť hodně, ve čtyřměsíčních intervalech, jak se to nyní na veřejných školách provádí, jest pro mladého člověka tolik, jako kapka vody na rozžhavený kámen. Pro těžkou, chronickou nemoc, jakou jest v člověku žádostivost těla, musí se užití léčby dlouhé a trvalé, a proto častějšího než dosud nasycování se chlebem andělským, chlebem zdraví a života Božího.

Končím tuto část následujícím závěrem :

Časté sv. přijímání je tudíž dobré pro otce i matky, pro muže i ženy, pro sluby i hospodáře, pro staré i mladé, pro dělníky, obchodníky, rolníky, pro všechny : i pro ty, kdož mají hodně volného času a málo zaměstnání, neboť přistupovati ke stolu Páně jest jim snadno a při tom jsou vystaveni většímu nebezpečení než jiní; i pro ty, kdož mají času málo a práce hojně, protože bez silného, denního pokrmu nejsou s to, aby delší dobu s větším vynaložením sil svých a z lásky k Bohu pracovali; i pro silné, aby neoslábli, i pro slabé, aby se posílili; i pro dokonalé, by se stali ještě dokonalejšími, i pro nedokonalé, by mohli dokonalosti nabýti.

A dobré jest konečně i pro děti.

III. Přijímání dětí.

»Zachraňme děti! Učiňme pro ně něco velikého!« Toto šlechetné heslo letí celým světem. Ano, zachraňme děti, ale nejen před spálou a jinými nakažlivými nemocemi, kteréž každoročně tisíce a desetitisíce jich vrhají v náruč smrti, nýbrž chraňme je ještě více před nečistou nákazou, jež zabíjí jejich těla i duše.

A které děti že máme zachraňovati? Snad jen ty venkovské sirotky, kteří nikým nevychováni slouží u lidí, již jsou často bez srdce, trávíce s dobyt看em venku celý den, a noc zase vedle něho v brlohu ve stáji? Nebo snad jenom ty městské děti, které opuštěny od svých rodičů válí se v zimě na shnilé slámě v děrách, kam paprsek sluneční nikdy nemá přístupu, a v teplejší době na smetišti morových ulic, kde neřest a zločiny jsou stálými obyvateli?

Jsou ještě jiné děti, jimž třeba pospíšiti na pomoc a ochranu.

Nedávno stěžovala si veřejně jistá šlechetná matka katolická, že hyne fysicky a mravně mnohem více těch dětí, jichž kolébka, měkkými peřinkami vystlaná, stála v jasu slunečním, jimž hlad a zima známy jsou jenom dle jména a z pohledu na ubožáky, kteří k nim na našich ulicích vztahují ruce. Zvyklé na to, aby vždy a všude splnilo se každé, byť i zcela nerozumné přání jejich, nedovedou si ničeho odřici, ničemu se opřítí, když přijde na ně silnější pokušení. Místo aby rostly jako doupci, vadnou předčasně jako mladý květ, jemuž škodlivý červ ohlodal kořeny.

I Otec křesťanství viděl tuto zhoubu ve světě dětském a zvolal — jako kdysi Pán Ježíš k lidem na poušti: »Lito mi toho zástupu dětí, neboť . . . umdlévá, klesá a hyne již na počátku své životní dráhy . . . a béře za své, bohužel, velmi často i vinou těch, kdož říkají, že milují své děti více než vlastní duši svou. Neboť ve skutečnosti tito slepou láskou se honosící rodičové chrání oči, uši, obrazotvornosti a srdce svého dítěte od všelikého bahna mravního méně, nežli oni dávní pohané římské, kteří si v denním životě učinili hlavní zásadou, že není dovoleno kaziti nevinnost dítěte nečistými obrazy — *»puero debetur reverentia!«*

Než sv. Otec zná ještě jednu velice závažnou příčinu, proč děti za našich dob tak snadno propadají zkáze. Pozdě — tak dí sv. Otec — příliš pozdě a měrou nedostatečnou dostávají děti Chléb života, jenž jediný má v sobě dosti síly na obranu života milosti a nevinnosti dítěte.

Tyto své starosti a péče vylíčil náměstek Kristův v srpnu r. 1910 v listě, který jest zajisté velikým, ba největším projevem lásky k dětem a rodičům — *magna charta amoris.*¹⁾

¹⁾ Je to dekret posv. Sboru svátostního »*Quam singulari*« z 8. srpna r. 1910 »*De aetate admittendorum ad primam Communionem Eucharisticam*«. Viz jej v *Acta Apost. Sedis* 1910, str. 577 nn.; *Ord. list Pr.* 1910, str. 99 n.; 1911, str. 53 nn. *ČKD.* 1911, str. 165 nn. Literaturu českou o něm viz v *Tumpach-Podlahově* »*Bibliografii*« str. 199 n.

Poznejtež hlavní myšlenky projevu toho.

Je známo -- dí sv. Otec — s jakou něžností a láskou miloval Kristus Pán dítky za svého pobytu zde na světě.

Majíc tento příklad na paměti, snažila se církev katolická hned od svého počátku o to, aby jako ony dobré matky israelské přiváděla v náruč Kristovu ve svatém přijímání dítky hned po křtu sv., podávajíc jim nejsv. Svátost pod způsobou vína.¹⁾

Ale praxe, posilovati nemluvňata Eucharistií, časem ustala, jednak proto, že dítě již křtem svatým dostává posvěcující milost Boží ke spasení potřebnou, které nemůže před nabytím užívání rozumu ztratiti, a jednak i proto, že nabývá z Chleba andělského většího užítku pro svou duši, přijímá-li jej již s pochopením, svému mladému věku přiměřeným a s náležitou přípravou.

Tento obyčej, připouštěti dítky ke stolu Páně teprve pak, když už přišly poněkud k užívání rozumu, byl konečně schválen slavnostně na všeobecném sněmu lateránském IV. r. 1215, kde bylo vydáno známé přikázání církevní, že každý věřící obého pohlaví, když byl dospěl k užívání rozumu, jest povinen aspoň jednou v roce ze všech hříchů svých svému vlastnímu knězi se zpovídati a aspoň v čas velikonoční nejsv. Svátost oltářní nábožně přijmouti.

Dítě tedy, dle učení církve sv., jakmile dospělo k rozumnému rozeznávání dobrého a zlého, jest již povinno, stejně jako dospělý člověk, vykonati svátostnou zpověď a hned potom posilniti se též Chlebem života.

Přes to však, že přikázání církevní je tak jasné, stalo se, že někteří vůdcové duší, a ještě více lidé zlé vůle počali jiný věk stanoviti pro první sv. zpověď a jiný pro první svaté přijímání. K první sv. zpovědi, tak pravili, může býti dítě připuštěno časněji, když totiž dovede rozeznávati dobré od zlého, tedy když může hřešiti; k prvnímu sv. přijímání má prý však býti připuštěno mnohem později, totiž teprve v 10., 11., 12. a dalším roce, když prokáže důkladnou znalost učení víry a náležitou přípravu. Tyto bludné zásady stačily — bohužel — dosti obecně k přesvědčení věřících. Řídiliť se tu rodičové domněnkou, že dítě přijme Chléb andělský s tím větším užítkem, čím později se to stane, to jest, když bude již úplně rozumem vyspělé. Nepochopiliť ve své mylné obavě, že toto oddalování sv. přijímání k jedenáctému, dvanáctému, třináctému roku stáří jest právě největší škodou, ztrátou a křivdou pro dítě. Neboť nedostává-li se mu pomoci Ježíše eucharistického hned v té době, kdy první pokušení lži, sobectví, neposlušnosti a nečistoty počínají na ně dotíratí a je znepokojovati, pak, jsouc zůstaveno jenom své slabosti a nezkušenosti, podléhá zlému a ztrácí, bohužel, často prvotní nevinnost srdce a život milosti dříve ještě, než mohlo okusiti Chleba andělského. Nejednou stává se též, že v duši

¹⁾ Viz o tom *Bilczewski-Tumpach*, Eucharistie, str. 486 n.

takového děcka rozmohou se špatné návyky tou měrou, že ani zpověď nemůže je odstraniti, a co ještě je smutnější, dítě těžké hříchy zatajuje . . . a začíná život eucharistický zradou Jidášovou.

S hledem tudíž na Ježíše Krista, který chce být uložen v srdci dětském ještě nevinném, s hledem ke známému příkázání církevnímu o velikonoční sv. zpovědi, se zřením k tomu, že děti při všeobecném postupu osvěty rozumem časněji se rozvíjejí, a konečně se zřením k tomu, že dětem hrozí v našich dobách větší nástrahy a nebezpečnosti, stanoví sv. Otec následující pravidla pro sv. přijímání dítek:

Týž věk předepsán jest i pro sv. zpověď i pro sv. přijímání, totiž ten, kdy dítě počíná rozeznávat dobré od zlého, což se stává obyčejně kolem sedmého roku, časem o něco dříve, časem o něco později. Tou dobou začíná závazek plniti obojí příkázání, o zpovědi i přijímání.

K první zpovědi a k prvnímu přijímání není třeba plné a důkladné znalosti nauky křesťanské. Dítě však bude povinno, aby se později dle svých schopností naučilo celému katechismu.

Znalost náboženství, jaká se vyžaduje na dětech k tomu, by se k prvnímu přijímání přiměřeně připravily, záleží v tom, aby tajemství svaté viny, jichž znalost je každému ke spasení naprosto nutná, duševním schopnostem svým přiměřeně pochopily, dále aby Chléb svátostný od chleba obyčejného a hmotného rozeznaly, a by přistoupily ke stolu Páně s tou zbožností, jaká jest věku jejich přiměřena

Povinnost pečovati o to, aby bylo plněno příkázání o svaté zpovědi a sv. přijímání, jež dítě víže, přísluší především těm, kdož mají o ně pečovati, totiž rodičům, zpovědníkům, učitelům a faráři. Otci pak, neb jeho zástupcům a zpovědníkovi dle katechismu římského přísluší připustiti dítě k prvnímu sv. přijímání.

Jednou nebo vícekrát do roka pečujtež faráři o to, aby bylo ohlášeno a konáno generální přijímání dítek, a k tomu aby byly připuštěny nejen ty děti, které tentokrát po prvé přijímají, nýbrž i jiné, které za souhlasu rodičů nebo zpovědníkova, jak bylo výše řečeno, již dříve k prvnímu sv. přijímání byly přistoupily. Všem budiž věnováno před tím několik dní poučení a přípravy.

Těm, kdož o ditky pečují, jest všemožně pečovati o to, aby tyto po prvé sv. přijímání přistupovaly ke stolu Páně častěji, ba možno-li denně, jak si toho přeje Kristus Pán a církev svatá, a to aby činily se zbožností, jaké jsou u věku tom schopny.

Zcela zavržitelný jest zlořád, neudělovati viaticum a poslední pomazání dětem, dospěvším k užívání rozumu, a pochovávat je obřadem, stanoveným pro pohřeb nemluvnat.

Tato ustanovení, podobně jako onen předpis o častém sv. přijímání, uvítali dobří katolíci v různých krajinách s největší vděčností a posílají za ně náměstkovi Kristovu poděkování plná lásky.

Nepochybuji pak, že i u nás všichni opravdoví přátelé mládeže uznají tyto nejpřísnější úmysly sv. Otce, a přičiní se ze všech sil o to, aby je uvedli v život, a to tím více, že praxe, kterou Pius X. stanoví, není v Polsce žádnou novotou. Neboť v našich starých úchvalách synodálních nalézáme četná ustanovení, dle nichž byli rodičové povinni přiváděti své děti ke sv. zpovědi a ke sv. přijímání hned po dokonání sedmém roce stáří,¹⁾ jakmile přišly k užívání rozumu. Ostatně zkušenosti věků potvrzují, co tak dobře pověděl veliký milovník dítek, ctihodný kněz Bosco, totiž že žádný výchovný systém nemá pevného základu, nevykáže-li se v něm nejdůležitější místo sv. zpovědi a častému — a my nyní dodáváme — a včasnému sv. přijímání!

Na odstranění všech nedorozumění rozeznávejte vždy dobře, milí rodičové, co sv. Otec v dekrétu tom položil jenom jako r a d u, a co přikazuje jako p ř í s n o u p o v i n n o s t.

P o u z e r a d o u, a nikoli přísnou povinností je tedy, přiváděti dítky k častému, ba dennímu sv. přijímání. Neboť svatý Otec neuložil větších povinností dětem než dospělým křesťanům. Avšak, prosím vás, nebraňte dětem v častějším přijímání ne sv. Svátosti. Naopak, rozněcujte v nich co nejčasněji pochopení, chuť a touhu po sv. přijímání a usnadňujte jim, by se často mohly posilovati Chlebem živým, který utlumí jejich vady a nedopustí, aby z malých provinění vyrostly časem veliké proviny. Nebojte se, že se snad Chléb andělský dětem znechutí. Nikoliv — nezvední jim, zejména když jim pro každé nové svaté přijímání udáte nový, zvláštní úmysl za živé nebo za mrtvé — nezprotiví se jim, ježto přece nikdo nelze k Bohu více než dítě! Třeba jen, aby dítě také z vašeho denního života poznávalo, že i vy vážíte si Ježíše svátostného jako svého největšího dobra. A nebojte se též, jak se to časem stává, nebojte se, že se vaše dítě stane snad přespříliš pobožným. Nikdo na světě není přespříliš pobožný, protože nikdo není přespříliš dobrý!

P ř í s n o u p o v i n n o s t í — dle dekrétu — jest, aby dítě přistoupilo ke sv. zpovědi a spolu ke sv. přijímání, jakmile počne rozeznávat dobré od zlého, tedy asi kolem roku sedmého. »Toto přikázání,« pravil sv. Otec k jednomu biskupovi, »není mé, nýbrž samého Ježíše Krista.«

O sv. přijímání dítek praví pak papež toto: Důležitou a dobrou věcí jest příprava ke zpovědi a k sv. přijímání (jaké nabývají děti poznáním celého katechismu v jedenáctém a dvanaáctém roku života, kdy jsou již duševně vyvinutější); avšak důležitější a lepší jest zachovati prvotní, na křtu obdrženou nevinost. Hlavním pak prostředkem k udržení této čistoty duše bylo

¹⁾ Pripomínám pouze některá ustanovení. Synoda chełmská z roku 1717 stojí zcela na stanovisku sněmu lateránského IV. Krakovský biskup Felician Szaniawski nařizuje roku 1720, že všichni farníci, počínajíc dětmi, které dokonaly sedmý rok svého stáří, mají každoročně jíti ve svém kostele ke sv. přijímání. Totéž opakuje biskup łucký Štěpán Rupniewski v pastýřském listě z r. 1723.

a bude vždy sv. přijímání, přijímání od nejprvnějších dob života. Co platno vše, i to nejpečlivější přičinění, ztratila-li duše v čase tom nevinnost, a ztratila-li ji proto, že musila příliš dlouho čekati na svůj hlavní duchovní pokrm!

Přes toto jasné, příznivé a přesvědčivé učení církve svaté mají ještě někteří bojácní rodičové pochybnosti o tom, nepřikažuje-li snad papež, aby děti příliš záhy byly vedeny ke svatému přijímání

Než slyšeli jste, moji drazí, že sv. Otec nepraví, že všechny děti musí přistoupiti ke stolu Páně již v sedmém roce, nýbrž kolem sedmého roku! Měrou, kdy má býti dítě připuštěno ke sv. přijímání, není tedy vůbec tak matrika a stáří dítěte, jako jeho duševní rozvoj. Ten pak dostavuje se v teplých krajinách dříve, v chladnějších pak později. A závisí též nemalou měrou na způsobu výchovy a stupni civilisace, jakož i na okolí, v němž dítě žije. Proto jest děti, které se dříve rozvinuly, časněji, totiž již v sedmém roce posilovati nejsvětější Svátostí, jiné pak, méně vyvinuté, jest připouštěti ke stolu Páně později.

Nuže — ptáte se — jak to bude teď u nás?

Kde tudíž rodičové, poručníci, farář, katecheta, učitelé uznají, že některé dítě již v sedmém neb osmém roce zná náležitě pravdy víry a umí rozeznávati Chléb eucharistický od chleba obyčejného, a touží po tom, aby se posilnilo tělem Páně, tam nejen mohou, nýbrž jsou povinni splniti přání dítěte a připustiti je jednotlivě ke sv. zpovědi a k sv. přijímání, neboť to patří mu jak po právu božském, tak po právu církevním.

Ježto však u nás děti průměrně teprve v devátém roce nabývají potřebné znalosti hlavních základů sv. víry a průměrně teprve v tomto roce života přicházejí k rozumnému rozeznávání dobrého od zlého, k rozeznávání Chleba eucharistického od obyčejného chleba denního, proto v dohodě s jinými velepastýři stanovím, by naše mládež školní byla nejpozději v devátém roce svého věku připouštěna k první společné sv. zpovědi, a spolu též ke společnému slavnostnímu sv. přijímání.

Rodičům pak, kteří by chtěli ještě dělati potíže, pravím: Časné sv. přijímání neškodilo ještě nikomu! A nechtějte býti lepšími katolíky než papež!

Nyní pak, milé děti, chci pověděti zase několik slov vám. Pravím: zase, neboť již jsem vám jednou psal, o tom totiž, že nejsvětější povinností vaší jest, učiti se co nejpilněji katechismu a žíti tak, jak tam psáno, chtete-li býti šťastni na zemi i po celou věčnost.

Dnes vám připomínám, jak velice vás Pán Ježíš miluje. Hleďte jen, mé drahé děti! Spasiteli nebylo dosti na tom, že se stal pro vás malým dítětem; nepostačilo mu, že tiskl dítky ke svému božskému srdci; nepostačuje mu, že dává dětem skrze rodiče chléb vezdejší; nestačilo konečně Pánu Ježíši, že za vás zemřel na kříži! Ne, to všechno Pánu Ježíši nepostačovalo. Onť chtěl každému dí-

těti dáti všecko, co měl a čím jest: i tělo, i krev, i srdce, i duši, i božství své.

A proto ustanovil nejsvětější Svátost, v níž se stává nejdůležitějším a nejsvětějším božským pokrmem duše. A Pán Ježíš nechce pouze jednou vejíti ve sv. přijímání do vašeho srdce a státi se zcela vaším majetkem. Onť touží po tom, aby k vám přicházel častokrát v roce, ba třeba i každodenně, a to hned na počátku vašeho života.

Než odkud víme, že takové jest přání Pána Ježíše? Poučuje nás o tom zástupce Pána Ježíše na zemi, sv. Otec, který před několika měsíci zvláštním listem kladl biskupům, kněžím a rodičům na srdce, aby vedli děti ke sv. přijímání i záhy i často.

Ve kterém roce svého stáří máte po prvé Pána Ježíše přijmouti, a jak často jej máte potom přijímati, povědí vám kněží, rodičové, poručníci. Pamatujte si jen, že bude-li vaše srdce čisté a budete-li se chtít posilovati Pánem Ježíšem proto, abyste mu byli podobni a stali se lepšími: nebudou vaše přijímání Pánu Ježíši nikdy ani příliš časnými ani příliš častými.

A ještě něco, mé drahé děti! Protože vás všechny upřímně mám rád, modlím se za vás každý den. I vy, dítky mé, pamatujte na mne často ve svých modlitbách. Modlete se též každodenně, aby mně žádné dítě pro Pána Ježíše nezahynulo, na věky nezahynulo.

Z plna srdce vám, děti mé, žehnám!

IV. Duchovní sv. přijímání.

Šťastné chvíle svatého přijímání! Šťastné chvíle, ale jenom... chvíle! Svatý Otec ví, jak krátké jsou, a proto co nejušilovněji snaží se o to, aby věřící často, ba denně přivedl ke stolu Páně, tak aby všichni mohli míti co nejvíce takových blahých chvílí v životě.

Než, bohužel, mnozí lidé, přese vší nevroucnejší touhu svou, nemohou buď pro své zaměstnání, nebo pro nemoc, nebo pro vzdálenost kostela býti denně na mši sv. a proto ani přijímati. Jiní jsou šťastnější, mohouce se každodenně posilovati chlebem andělským. Mezi nimi pak nalézají se i takové duše, jimž jedno denní přijímání nepostačuje, nýbrž chtějí přijímati Pána Ježíše v nejsv. Svátosti každou hodinu, ba každou chvíli.

A je snad nějaký způsob, jímž by se dal tento jejich tak šlechetný hlad ukonejšiti?

O sv. Stanislavu Kostkovi víme, že když se ve své chorobě nemohl doprositi Eucharistie u lidí, přinesl mu ji anděl. Avšak takové milosti, aby člověk obdržel Pána Ježíše přímo z ruky andělů, jest hoden málokdo. Nerozmnožujef Bůh zázraků svých bez potřeby.

Jest však jeden zázračný úkon, který jistou měrou nahrazuje svaté svátosti, a tedy i svátostné přijímání u těch, kteří je

ve skutečnosti obdržeti nemohou. Prostředkem tím pak jest dokonalá láska, spojená s touhou po svátosti.

Láska v čas potřeby křtí bez vody, čili dává milost a odpuštění dědičného hříchu. Láska též rozhřešuje bez kněze všechny, kdož upřímně po rozhřešení touží a nemají příležitosti, by se mohli vyzpovídati. Láska konečně otevírá tajuplně dvířka eucharistického stánku, a podává sv. přijímání bez přísluhy kněze a bez svaté Hostie.

Zdá se mi, drazí, že by tento můj list o častém sv. přijímání nebyl úplný, kdybych ke konci neobrátil pozornosti vaší na onen způsob sv. přijímání bez kněze a bez Hostie, jenž oproti přijímání skutečnému, svátostnému, má název p ř i j í m á n í d u c h o v n í h o. Neboť přes to, že se o tomto duchovním přijímání zmiňují i naše katechismy i modlitební knihy, jest přece ještě málo známo, a ještě méně se ho užívá. A přece je to po svátostném přijímání nejpodivuhodnější vynález nejmilosrdnějšího srdce Ježíšova, největší moc světa duchovního, zázračný prostředek, kterýmž můžeme svá přijímání a jejich účinky rozmnožovati skoro do nekonečna.

Duchovní sv. přijímání jest — jak dí Skarga — požívání těla Kristova nikoli ve skutečnosti, nýbrž pouze věrou, touhou, vůlí a samým duchem. Záleží tedy v úkonech víry, lásky, lítosti za hříchy, a především v t o u z e po přijetí Chleba Božího ve chvíli té duchově, a když se udá příležitost, t a k é s k u t e č n ě, s v á t o s t n ě. T o u h a, kterou voláme, aby svátostný Kristus přišel tajemně k nám a řekl jen slovo a bude uzdravena duše naše, touha ta je tak podstatnou a hlavní částí jeho, že bez ní není vůbec přijímání duchovního.

Uvádíme tuto příklad takového přijímání duchovního:

»Ježíši můj v nejsvětější Svátosti, v tebe věřím. Tebe ctím. Z celého srdce tě miluji. Jen z lásky k tobě lituji všech svých hříchův a nechci tě již nikdy uraziti. Toužím přijmouti tě ve skutečném sv. přijímání. Ale protože je to nyní nemožno, prosím tě z hloubi duše své: přijď, Ježíši svátostný, mé všecko; přijď aspoň duchově do mého srdce. Jako jelen touží po prameni vody živé, tak toužím já po tobě . . . Přijď, přijď, můj Ježíši! — —

A když jsi již Ježíši, Svátosti nejsvětější, přišel do duše mé . . . když jsi se mi již všecek oddal, přijmi nekonečné díky mé . . . přijmi navzájem i mne. Chci býti všecek tvůj . . . všecek se ti oddávám pro čas i věčnost.«

A je li snad někomu tento způsob příliš dlouhý, dostačí zcela krátký vzdech z hloubi duše k Pánu Ježíši v nejsvětější Svátosti:

›Věřím v tebe, miluji tě, toužím po tobě, přijď do srdce mého!‹

A toť duchovní sv. přijímání.

Co se týče účinků duchovního přijímání, jest jisto, že neuvádí nejsvětější Hostie do duše naší skutečně, nedává tak hojně milosti a nespojuje nás se Spasitelem tak těsně, jako přijímání svátostné. Spolu však není pochyby o tom, že uděluje člověku milost jenom sobě vlastní, která se co nejvíce blíží oné, které nabýváme v každém skutečném sv. přijímání. Skrze tuto milost uskutečňuje se mezi Kristem a duchovně přijímající osobou jakési eucharistické spojení, tak že svatý úkon ten jest v pravdě tím, co název jeho hlásá: Communio čili společenství života s Kristem eucharistickým.

Jde-li o bližší označení účinků tohoto duchovního posilování se nejsv. Svátostí, třeba pověděti, že i duchovní sv. přijímání, ač v menší míře než přijímání svátostné, zachovává, rozmnožuje a utvrzuje v nás život Boží, dává nám sílu k přemáhání pokušení a náruživostí, těší v zármutku, rozněcuje v srdci svaté veselí, shlazuje hříchy všední, chrání před smrtelnými, a zbavuje nás časných trestův. Míra vydatnosti těchto účinků záleží na stupni a míře láskou dýšící touhy, s jakou Krista eucharistického do své duše zveme. Kdo má tedy větší touhu po přijímání, kdo v upřímné lásce otevírá po ní ústa duše své, ten také načerpá více světla a milosti ze Slunce-Eucharistie, a spojí se tím těsněji s Kristem svátostným.

Velikou předností duchovního přijímání je také to, že jest velice snadné. Není třeba býti k němu lačným. Nezabírá žádného času. Není k němu potřebí kněze. Dostačí též svolení samého Pána Ježíše, jehož on nikdy neodepře, jenom když člověk, podobně jako při přijímání svátostném, má duši svou očištěnu od hříchů těžkých a má úmysl, velebiti jím Pána Boha a posvětit život svůj. Proto možno je vykonati kdekoli, v kostele nebo doma, a kdykoli kdo chce.

Není třeba vykládati, že nejvíce se doporučuje posíliti se duchovně tělem a krví Ježíše Krista při každé mši sv., kdykoli nemůžeme přijímati svátostně, dále při návštěvě nejsv. Svátosti, jdeme-li kolem kostela, potkáme-li kněze jdoucího k nemocnému s viatikem, před započítím důležitých a namáhavých prací, když pokušení na nás doléhají, pokaždé než jdeme spat.

Nejvíce pak vám, drazí, doporučuji duchovní sv. přijímání v době utrpení, zvláště v čas bezesných nocí, v oněch nocích bez konce, v nichž dvojnásob těžce pocítujeme všecky smutky, obavy a starosti, nemajíce nikoho z lidí, s nímž bychom se mohli o jich tíži podělit. V takové bezesné noci postav se, milý bratře můj, v duchu před nejsvětější Svátostí, vzbud víru, lásku a lítost nad hříchy a potom rci: ›Přijď, Ježíši můj, Chlebe silných, přijď do mé duše, rozněť světlo, posilni mou duši, potěš mé srdce!‹ A Ježíš přijde a způsobí podivuhodnou změnu v tvém srdci a

veliké utišení ve tvé rozbolestněné duši. A vrátí-li se bouře znovu, užij ještě po druhé, po třetí a po čtvrté duchovního přijímání, a přesvědčíš se, že Hostie, po níž ruce své vztahuješ, zažene a prozáří temnoty jako tichý, duchovní měsíc . . . Temná noc stane se ti tímto obcováním a spojením s Ježíšem v nejsvětější Svátosti nocí svatou, a tobě bude zníti v uších ohlas zpěvu andělského: pokoj lidem dobré vůle!

Snad se tážete, milovaní, jaký jest počátek tohoto svatého úkonu, duchovního přijímání? Nuže, s počátku bylo jen průvodcem a v čas potřeby i zástupcem přijímání skutečného; je tudíž tak staré jako přijímání svátostné. V dobách pronásledování bylo jediným viatikem mučedníků, kdykoliv tito nemohli skutečně přijmouti tělo Kristovo. Otcové církevní doporučují je co nejvroucněji. Sněm tridentský liší přijímání duchovní zřejmě od přijímání svátostného, schvaluje je a praví, že věřící v něm touhou požívají Chleba nebeského a živou věrou okoušejí jeho plodův a ovoce. Pro světce bylo největší rozkoší. Svatý Bernard praví o sobě: »Celou duší a celým srdcem dychtím přijmouti Pána Ježíše. A když ho nemohu přijmouti svátostně, častěji než jednou za den, spojuji se s ním každou chvíli duchovně.« Sv. Leonard z Porto Maurizio dí: »Konáš-li tento svatý úkon několikrát za den, promění se tvé srdce za měsíc docela.« Sv. Kateřina Sienská říkala: »Nemohu-li nejsv. Svátost přijmouti skutečně, jdu do kostela, zadívám se na Ježíše svátostného a to mne nasytí.« Svátá Anděla z Kříže vyznává: »Nebyla bych s to, abych unesla břemeno života, kdyby mne můj zpovědník byl nenaučil přijímati duchovně.« A přijímala duchovně stokrát ve dne a stokrát v noci. Ctihodné Pavle Mareskové ukázal Pán Ježíš ve vidění dvě drahocenné nádoby, jednu ze zlata a druhou ze stříbra, a pravil, že v první přechovává její přijímání svátostná, ve druhé pak přijímání duchovní. Veliký učitel dokonalého života, Tomáš Kempenský, posvětil ve své zlaté knížce »O následování Krista« celý oddíl tomuto svatému úkonu, jež bych nazval hymnem na počest přijímání duchovního.¹⁾ Známo též, že přijímání duchovní bylo oblíbeným obyčejem sv. Alfonsa Liguori. Konečně není možno pominouti toho, že jest každodenním přijímáním andělů, kteří od ustanovení nejsv. Svátosti konají u ní čestnou stráž, stále ji adorujíce, stále po ní toužíce a stále hlad ten duchovním požíváním, ukájejíce.

*

Poněvadž je tedy duchovní svaté přijímání Pánu Ježíši tak milé a poněvadž je tak užitečné, zařadme je všichni ihned vedle přijímání svátostného jako stálý a svatý úkon do pravidel svého života.

Kněží i nekněží volejme často, stokrát denně: »Přijď, Ježíši svátostný! Buď mým světlem a mou silou!«

¹⁾ Kniha IV. hl. 17. Totéž učinil Scaramelli v knize O sv. přijímání hl. VI., a jiní.

A Pán, který jest věrný ve slibech svých, vyslyší nás a řekne:
»Aj, tu jsem!«¹⁾

* * *

Moji nejmilejší! Tři jsou růže duchovní čili znamení, po nichž lze poznati, vyvolen-li katolík pro nebe: věrná oddanost sv. Otci, hluboká láska k Panně Marii a vroucí úcta k nejsv. Svátosti.²⁾

Není nikoho mezi námi, kdo by nechtěl býti v počtu vyvolených. Jest nám tudíž ku konci našich eucharistických úvah stanouti a zjistiti, máme-liž ony tři zmíněné růže. Příležitost k tomu je nejlepší.

Sv. Otec, jak jste slyšeli, vybízí nás všechny, abychom se co nejčastěji posilovali Chlebem života, jenž chová v sobě pro duši světlo Boží, sílu a obětavost, podobně jako příčina chová v sobě výsledek, semeno květ a ovoce, zřídlo vodu, sytý pokrm nasycení.

Nuže, budeme-li my kněží i katolíci světší upřímně a srdečně pečovati o uskutečnění těchto přání sv. Otce, podáme tím důkaz své věrné oddanosti náměstkovi Kristovu, a při tom ukážeme spolu, že naše úcta k nejsv. Svátosti jest vroucí a láska k nejsv. Panně že je vskutku hluboká. Neboť oddanost nějaké osobě není nikdy věrnější, než plní-li se z lásky vůle osoby té. Není též nad časté sv. přijímání lepšího způsobu co do projevu úcty a lásky Kristu Ježíši a jeho nejsvětější Matce; neboť kolikrát-koli spojujeme se v hostině svátostné s nejsv. Srdcem Ježíšovým, tolikrát spojujeme se též se srdcem Panny Marie, z jejíhož těla, krve a srdce utvořeno tělo, krev a srdce Kristovo.

A proto začněmež ihned; konejme všichni dle přání svatého Otce něco více, než posavad, abychom v sobě i v jiných posilnili život eucharistický.

Především ať není u nás od této chvíle nikoho, kdo by i v čas velikonoční zanedbal posilniti se »Velikou svátostí života«. Kdyby se tací ještě v některé farnosti našli, byli by to lidé největšího politování hodní, bez klidu v duši, visící ve dne v noci jako na nitce nad propastí záhuby věčné. Modleme se za ně každý den, zvláště pak v době svatopostní, aby se co nejdříve probudili k životu milosti svátostí pokání, a pak aby si přišli pro sv. Hostii, s níž čeká na ně jejich duchovní správce s velikou touhou.

Ti pak z nás, kteří posavad jenom jednou v roce přistupovali ke stolu Páně, ať si přicházejí od této doby pro Chléb života aspoň vždy za čtvrt roku; ti, kteří přicházeli čtvrtletně, ať přicházejí aspoň jednou za měsíc; kdož přicházeli měsíčně, ať přicházejí každý týden; a konečně ti, kdož přicházeli týdně, ať nyní vycházejí denně na sbírání své nebeské manny.

1) Isaiáš 58, 9.

2) Ségur.

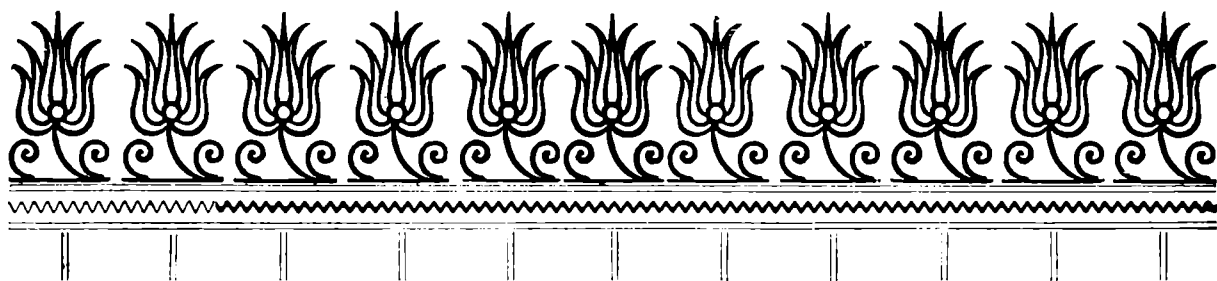
Čiňmež i my kněží, rodičové, poručníci, učitelové vše, co jest v naší moci, tak aby si žádné dítě nestěžovalo, že duše a srdce jeho touží již po Chlebu andělském, ale že ani přátelé nechtějí mu jej podati!

Péči pak a starost svoji o utvrzení života eucharistického v nás podporujme stále modlitbou. Ať z celé vlasti naší vznáší se k nebesům úpěnlivé volání dospělých i dětí:

Chléb náš vezdejší dej nám, Pane, dnes i vždy, nejenom ten, který posiluje tělo, nýbrž i ten, který živí duši. Dej, abychom všichni měli Chléb ten živý ve veliké úctě a vážnosti, bychom se často, ba denně jím posilovali a hned zase nový hlad po něm cítili. Dej, aby v tomto Chlebě silných vyrůstaly stále nové zástupy nebojácných apoštolů, hotových dáti život na obhájení sv. víry a každé dobré věci lidské. Dej, Pane, abychom všichni byli vždy hotovi umírat i přijímat, tak aby nikdo neztratil svou vinou ani jediného přijímání v životě, aby nikdo nepřijímal nehodně a nikdo aby neodcházel na soud tvůj sám, nepřibrav si ve svatém viatiku Ježíše Krista za svého ochránce.

Dej, abychom všichni vždy poznávali, že jediné tento živý a milující Chléb je trvalou páskou mezi lidmi, je poutem svornosti, pokoje a lásky, a je též naším zmrtvýchvstáním. Dej konečně, Pane a Bože náš, aby národ náš, jako svou horoucí láskou k nejsvětější Matce zjednal si názvu národa mariánského, stal se nejhlubším uctíváním Ježíše-Hostie hodným i názvu národa eucharistického. Požehnání Srdce Ježíšova a nejsvětější Panny, naší Matky nejsv. Svátosti, budiž, milování, s vámi i se mnou nyní i ve chvíli našeho posledního přijímání na zemi!

DODATEK.

Na Zelený čtvrtek roku 1906 vydal nejdůst. pan arcibiskup dr. Bilczewski pastýřský list a instrukci pro duchovenstvo »o prvním sv. přijímání dětí«,¹⁾ a to na základě slov: »Nechte maličkých přijíti ke mně« (Luk. 18, 16.), maje zření k dekretu posv. Sboru odpustkového ze dne 12. července 1905 »*Adolescentes*«.²⁾ Některé věci v tomto pastýřském listě, totiž ty, které se týkají jiného času pro první sv. zpověď a jiného pro první sv. přijímání, byly pozměněny právě uvedeným pastýřským listem »*O chlebu života*«, avšak jiné, zejména ty, které se týkají slavnostního prvního sv. přijímání, trvají posud pro arcidiecesi lvovskou v platnosti, a jelikož jsou toho způsobu, že nebude na škodu, je poznati, proto neváháme je tuto v *dodatku* položit.

První sv. přijímání dětí.

»Nechte maličkých přijíti ke mně.«
(Luk. 18, 16.)

Důstojní a milení bratří!

Celá naděje osady a církve spočívá v křesťanském vychování dětí. Čím je z jara pro stromy a obilí, a tudíž i pro všeobecný blahobyt květ, tím jsou pro člověka a pro společnost dobře zvedená léta chlapecká.

Nic pak nepomáhá k vytvoření silného a ušlechtilého charakteru tak jako dobrá zpověď a slavné první sv. přijímání. Naučilo-li se dítě plniti tyto nejdůležitější úkony života křesťanského s vroucí věrou a pochopením celého jejich významu, tu, byť je později bouře života oděrala od Krista, zase se k němu

¹⁾ Viz Arcib. Jos. Bilczewského »Listy pasterskie i mowy okolicznościowe«, Mikołów-Warszawa 1908, str. 379 nn.

²⁾ Viz Ord. list Praž. 1905, str. 111.

vrátí. Vzpomínka na dobré první sv. přijímání půjde s ním a bude na ně obrazy nejčistšího štěstí toho dorážeti tak dlouho, až tento nový marnotratný syn řekne: *surgam et ibo ad Patrem meum* — vrátím se k Bohu a Otci svému, neboť u něho mně bylo dobře, velmi dobře.

Maje na paměti tento veliký výchovavací význam prvního sv. přijímání, přivedl by sv. Otec Pius X. rád k této slavnosti do kostela celou osadu, a proto udělil plnomocné odpustky nejen dětem v den jejich prvního přijímání, nýbrž i rodičům a pokrevencům až do třetího kolena, kteří se slavnosti prvního sv. přijímání dětí zúčastní, když se vyzpovídají a téhož dne ke stolu Páně přistoupí. Jiní věřící, kteří se prvního přijímání dětí zúčastní, nabývají odpustků sedmi let a sedmi kvadragen, vzbudí-li aspoň lítost nad svými hříchy. (Dekret posv. Sboru odpustkového z 12. července 1905.)

Z toho, co jsme pověděli, vyplývá však pro nás kněze povinnost, abychom přijímání to co nejlépe připravovali a co nejslavněji uspořádali.

Mým nejvroucnějším přáním jest, aby den prvního sv. přijímání byl každoročně největším svátkem v osadě.

Vím, že veškero duchovenstvo je téhož přesvědčení. Vím též, že na mnohých místech naší arcidiecese koná se již první sv. přijímání dětí velmi slavně. Ano v některých osadách zavedli duchovní správcové před tímto sv. přijímáním i malé missie. Missií těch nepřikazují. V té příčině ponechávám každému volnost. Ale jde mně o to, aby způsob, jak konati první sv. přijímání, byl všude co možná stejný. Proto též, pojednav o věci té na XX. schůzi děkanů (vikářů) u mne shromážděných, podávám ve směru tom příslušné pokyny a předpisy.

Kdy se má počítati s přípravou k prvnímu sv. přijímání.

a) *Příprava vzdálenější.*

Vzdálenější příprava k prvnímu sv. přijímání počíná se okamžikem, kdy dítě přestoupilo školní práh a kdy se tedy počíná učiti katechismu. Hned při první hodině, když vysloví kněz slovo Bůh, upozorní též děti, že Syn Boží, Pán Ježíš, přebývá v našich kostelích v pravdě a skutečně v nejsv. Svátosti jako náš otec, pěstoun, nejlepší přítel a rádce. Tomuto Pánu Ježíši, ukrytému v nejsv. Svátosti, patří naše nejhlubší úcta, láska a poslušnost. Kdykoli ho potká dítě neseného jako Viaticum k umírajícímu, má před ním padnouti na kolena. V kostele má mysleti jenom na něho. On též vstoupí za nedlouho v prvním sv. přijímání do duše dětí jako její nejsvětější pokrm.

Krátce, Ježíš ukrytý v nejsv. Svátosti má býti tím duchovním sluncem, které nikdy nezmizí s obzoru vyučování katechetického, nýbrž ozařuje a rozehřívá je stále svým nebeským žářem.

Často budiž mluveno též o příkladech zbožných dětí a velikých ctitelů nejsv. Svátosti, což budiž s dětmi též opakováno,

a spolu buďte děti nabádány k navštěvování Pána Ježíše v nejsv. Svátosti.

Hodinu, při níž nebylo vzpomenuo nejsv. Svátosti, hodinu takovou pokládám skoro za ztracenu.

Ve kterém roce mají děti býti vedeny k sv. přijímání? Poněvadž děti před prvním sv. přijímáním mají býti třikrát nebo čtyřikrát u zpovědi, je třeba nejprve rozhodnouti, ve kterém roce svého života mají přistoupiti k první sv. zpovědi. Nuže, první sv. zpověď má se položiti do devátého roku života čili do třetího školního roku dítěte.¹⁾

Také venkovské děti, které školy nenavštěvují, mají býti v devátém roce vedeny ke svaté zpovědi. Výjimku možno učiniti jenom s dítětem méně duševně vyvinutým a připustiti je ke sv. zpovědi o něco později. Důvod, proč se nemá se sv. zpovědí odkládati na dobu pozdější, jest zřejmý. Vždyť i venkovské děti dospívají nyní dříve než dříve. V osmém nebo devátém roce dovedou již zcela vědomě lháti, klíti, krásti, zarmucovati rodiče, a proto se musí též zpovídati.

Jest známo, že cena zpovědi závisí hlavně na tom, jaká jest lítost nad hříchy. Proto vám, bratři moji, kladu na srdce, byste dětem co nejdůkladněji vyložili podstatu nadpřirozené lásky Boží, nedokonalé i dokonalé, a z ní vyplývající nedokonalé i dokonalé lítosti. Neboť čím zachrání se člověk, roznemůže-li se náhle doma nebo venku a nepřijde-li kněz s absolucí včas do odlehlé vsíky? Ničím jiným leč úkonem nadpřirozené dokonalé lítosti. A proto ji musí umět každou chvíli vzbuditi. Naučte děti hned v prvním roce těm několika slovům (veršikům): »Věřím v tebe Bože živý . . Doufám v tebe, protože jsi věrný . . Bože, ač tě nepochopuji, přece nade všecko tě miluji . . Nade všecko, co stvořeno, neboť tys dobro nekonečné . . Ach, lituji všech svých hříchů jedině z lásky k tobě . . A litoval bych jich, i kdyby ani pekla za hříchy nebylo . .«

Cvičte s dětmi často tyto úkony, a když budou již děti vyvinutější, vyložte jim význam i celý obsah jejich, a pak přejdou v život a krev dítěte tak, že stokrát denně, při práci doma, ve škole, v radosti i žalu i když se v noci probudí, bude opakovati slova: »Bože, ač tě nepochopuji, přece nade všecko tě miluji . . Ach, lituji všech svých hříchů jedině z lásky k tobě.«

Takovýmto častým vzbuzováním úkonů dokonalé lásky k Bohu a dokonalé lítosti, zvláště po každém těžkém hříchu, trvati bude dítě v neustálém spojení s Pánem Ježíšem. Dnes tomu bývá z největší části jinak. Nastalá děsná hniloba mravní, kterou u mnohých přerušuje pouze den sv. zpovědi. Hned po zpovědi vracívají však se lidé k týmž hříchům, myslíce si: »Však se zase vyzpovídám!« Nevází si společného života s Bohem. Necítí nebezpečenství ani ztráty, již duši svoji ohrozili, trvajíce celé týdny, ba měsíce v neoplakaných smrtelných hříších.

¹⁾ Viz, co řečeno o době první sv. zpovědi výše na str. 46.

Kéž by toto bludné jednání světských lidí nemělo nikdy základu ve vině nás kněží! Kéž by se každému z vás s pomocí Boží podařilo vstřípiti hluboko v duši děti péči o stálé zachování čistoty srdce a duše a o takový život, aby byly hodny třeba denně přijímati nejsv. Svátost!

Víme, že dokonalá lítost a upřímnost při sv. zpovědi závisí na milosti Boží, které si nutno vyprositi vroucí modlitbou. Proto vás, bratři moji, prosím, přikazujte dětem, aby aspoň týden před přijetím sv. svátostí přidávaly ke svému obvyklému Otčenáši ráno a večer aspoň jedno »Zdravas« na úmysl, by vykonaly dobrou sv. zpověď, a za účelem hodného přijetí nejsv. Svátosti. Vy pak sami modlete se též více v čase tom za milou mládež při breviáři, při mši sv. a při modlitbách soukromých.

Tolik tedy o vzdálenější přípravě k prvnímu sv. přijímání.

b) *Příprava bližší.*

Bližší příprava spadá do čtvrtého roku školního¹⁾ a záleží ve zvláštním podrobném vyučování o nejsv. Svátosti a způsobu, jak se má přijímati. Jak dlouho má trvati tato příprava? Obyčejně se praví, že 4—6 neděl přede dnem prvního sv. přijímání, a ne déle, aby se přílišným prodlužováním děti neunavily a touha po sv. přijímání se u nich neseslabila. Nevymezují terminu této přípravy. Děti, které se vyučování pravidelně zúčastňují, jest možno připraviti rychleji; děti však, které do školy nepřicházejí, potřebují více času a práce. Rozum a srdce kněžské praví každému, že příprava musí trvati tak dlouho, až budou děti připraveny co nejlépe.²⁾

První sv. přijímání připadá tedy do desátého roku života dítěte a není dovoleno bez velmi vážného důvodu klásti je za tento termin. I venkovské děti, jež do školy nepřicházejí, jsou již ve věku tom dostatečně vyspělé, aby mohly oceniti dosah tohoto svatého úkonu. Rodičům v městech, kteří nejednou usilují o to, aby se jejich dětem odložilo sv. přijímání na dobu pozdější, je třeba klidně a vřele vyložití, že katecheta zná přec duši dítěte, že si přeje jeho dobra neméně než rodiče, a že v gymnasiu nebude času na důkladnou přípravu. Katechismus římský žádá jen, aby se kněz u dětí přesvědčil, mají-li o Svátosti té nějakou známost nebo touhu po ní.

Zpověď před prvním sv. přijímáním má býti vždy generální, aby dítě mělo příležitost předcházející zpovědi buď doplniti, nebo napraviti.

Slavnost prvního sv. přijímání.

První sv. přijímání konáno budiž v neděli v oktávě Božího Těla. Kdyby se pro výjimečné okolnosti místní nemohla slavnost ta toho dne konati a kdyby se na př. pro veliký počet dětí musila

¹⁾ Viz však, co bylo řečeno o stáří primokommunikantů výše.

²⁾ Viz opět výše, co platí nyní o věci té.

rozděliti, pak budiž zvolen k tomu svátek Nanebevstoupení Páně.¹⁾

Sv. přijímání ať se koná při ranní mši sv. Za tím účelem duchovním, kteří nemají kaplana, dávám ve svátky ty právo binace. Kdyby duchovní nemohli užiti práva binačního, ať se v den prvního sv. přijímání místo zpívané mše sv. slouží ranněji mše sv. tichá. Tato slavnost a hodina prvního sv. přijímání budiž oznámena lidu s kazatelny v neděli před prvním sv. přijímáním, při tom pak ať se kněz pomodlí s lidem jedno »Zdravas« za zdar této veliké události, farníci buďtež vyzváni ke vroucí modlitbě soukromé na ten úmysl, a buďtež požádáni, by v počtu co možná největším přišli v ten den do kostela. V některých farnostech panuje obyčej, že v neděli před prvním sv. přijímáním duchovní správce v kostele přede tváří celé osady zkouší děti, které mají jíti po prvé k sv. přijímání, z toho, čemu učí katechismus o nejsv. Svátosti.

Chrám Páně ať je v den prvního přijímání ozdoben co nejskvěleji. V předvečer slavnosti budiž také dlouho vyzváněno.

V den slavnosti samé shromáždí se děti v budově školní nebo farní, nebo v jiné budově²⁾ blízko kostela, načež duchovní správce, oblečený v pluvíál, zaintonovav před hlavním oltářem vhodnou píseň k Pánu Ježíši nebo k Panně Marii, vyjde processionaliter k mládeži, pokropí ji svěcenou vodou, uvede ji v páru do kostela a postaví ji před hlavním oltářem, chlapce a dívky zvlášt. Kdyby nebylo možno shromáždit děti ve škole nebo ve faře, bude je kněz očekávati u brány kostelní.

Potom vyjde farář, aby sloužil tichou mši sv. Před počtím mše sv. vyzve děti, aby obnovily křestní slib. Klademe tuto náčrt takové promluvy :

Mé drahé děti !

Bude tomu skoro deset let, co vás přinesli do kostela kmotři vaši, protože jste samy ještě přijíti nemohly. A proč vás sem přinesli? Aby žádali pro vás za svátost křtu sv. Tehdy se vás kněz také tázal, odřikáte-li se satana — a všech skutků jeho. A poněvadž jste ještě neuměly mluvit, odpověděli za vás kmotrové, že odřikáte se satana, i skutků jeho, i pýchy jeho. Dále pak za vás mluvili a se zaručovali: že věříte v Boha Otce, všemohoucího Stvořitele nebe i země — i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho narozeného a ukřižovaného — i v Ducha svatého, sv. církev obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný.

Teprve potom udělil vám kněz svátost sv. křtu . . . Byla to veliká milost, tato svátost křtu svatého ! Neboť přede křtem má člověk na duši dědičný hřích a skrze hřích je sluhou a podda-

¹⁾ Ve Lvově a kde toho místní poměry vyžadují, může se první sv. přijímání konati i v jiný den.

²⁾ Přihlíženo tu k poměrům v Haliči.

ným satanovým. Kdyby zemřel beze křtu, nevejde do nebe a nikdy neužít Pána Boha ani nejsv. Matky.

Rozjímaly jste, milé děti, o tom, jak velikým dobrodiním Božím je křest sv.? Poděkovaly jste za ně Pánu Bohu? Snad jste tak nikdy neučinily! Proto je třeba, abyste dnes, a to z celého srdce vzdaly díky Pánu Bohu za to, že jste se křtem sv. staly katolíky a dětmi Božími.

Ale díky tyto samy ještě nepostačují. Teď, kdy již máte užívání rozumu a znáte pravdy naší sv. víry, je třeba, abyste též obnovily ony sliby, které za vás učinily kdysi kmotrové; je třeba, abyste samy svými ústy pověděly Bohu, že znovu a na vždy odříkáte se zlého ducha i všech skutků jeho čili hříchů, že celým srdcem věříte a až do posledního dechu věřiti budete vše, co Bůh zjevil a co nám skrze svou církev sv. katolickou k věření podává, že konečně chcete vždy milovati Pána Boha nade všecko a bližního svého jako sebe sama.

Poklekněte tudíž, děti mé, a modlete se spolu se mnou modlitbu, ve které poděkujete Bohu za křest sv. a učiníte slib, že chcete býti vždy dobrými katolíky.

Budu modlitbu tu říkati pomalu. Každý z vás ať ji říká se mnou s největší zbožností:

»Bože můj, Otče, Synu a Duše svatý! Z celého srdce děkuji ti za všecka dobrodiní tvá, a zejména za svátost křtu svatého, jímž jsi mně udělil milost posvěcující, očistil jsi mne od hříchu prvotního a učinil jsi mne svým dítětem. Protože jsem tehdy ještě nemohl mluvit, slibovali za mne kmotrové moji, že budu vždy dobrým křesťanem katolickým. Nyní, kdy již mám užívání rozumu, chci v tomto slavnostním dni opakovati a obnoviti svými ústy slib křestní, a proto z plna srdce volám: ¹⁾

Věřím v Boha Otce, všemohoucího Stvořitele nebe i země. Věřím v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho narozeného a ukřižovaného. Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla vzkříšení, život věčný. Odříkám se znovu a na vždy satana, odříkám se pýchy jeho i všech skutků jeho. Slibuji, veliký Bože, že budu zachovávat všecka přikázání tvá i přikázání svaté církve tvé. Slibuji, že tě budu milovati nade všecko a bližního jako sebe samého. Tobě, Bože můj, jediný v Trojici svaté, chci sloužiti nyní i na věky. Tak mně, Bože, pomáhej! Amen.«

(Tuto modlitbu je třeba již při přípravě na sv. přijímání říkati aspoň jednou s dětmi ve škole nebo v kostele, aby znaly dobře její obsah.)

¹⁾ Jiná formule obnovení slibu křestního jest v katechismu.

Potom se začíná mše sv., při které děti zpívají (s lidem) píseň o nejsv. Svátosti. Jsou-li ve farnosti dva nebo více kněží, ať se jeden z nich po pozdvihování pomodlí s dětmi vzbuzení víry, naděje, lásky a touhy. Je-li tam jenom jeden kněz, zpívají až do sv. přijímání. Po svém přijímání obrátí se celebrant zase k dětem a promlouvá k nim asi takto:

Promluva před sv. přijímáním.

Šťastné děti!

Před chvílí poděkovaly jste Pánu Bohu za milost křtu svatého a slíbily jste, že chcete býti vždy dětmi zbožnými a hodnými.

Nyní přiblížil se nejšťastnější okamžik vašeho života, protože máte již přijmouti Pána Ježíše v nejsv. Svátosti.

Když Israelité na poušti spatřili po prvé mannu, kterou jim Pán Bůh poslal zázračně k požívání, tázal se jeden druhého: *man hu* — co je to, protože před tím jí nikdy neviděli.

Vy, patřice na nejsv. Svátost, netázete se: »*man hu*« — co je to? Neboť vy již víte, že pod způsobou chleba a vína je tady živý Pán Ježíš, týž, který se narodil z nejsv. Panny Marie, týž, který žehnal dětem a tiskl je k Srdci svému, týž, který za nás na kříži umřel, z mrtvých vstal a sedí na pravici Boha Otce. Nuže, tento Pán Ježíš přichází nyní k vám, nejen aby vám žehnal, nýbrž aby bydlil v srdci vašem, aby vám pomohl poctivě žít, byste jednou mohly šťastně umřít a těšiti se s ním na věky v nebesích.

Jistě že, děti mé, těšily jste se velice na tento den? Ale i Pán Ježíš velice se naň těšil. Pravit vám, jako pravil kdysi apoštolům: »S toužebností jsem žádal slaviti s vámi tohoto beránka čili toto svaté přijímání.«

A štěstí vaše je tím větší, že od této doby budete ho přijímati často, totiž po každé dobré zpovědi.

Vzpomeňte si, jak vítaly děti židovské Pána Ježíše, vjíždějícího na oslátku na svátky do Jerusalema. Házely mu ratolesti olivové na cestu a zpívaly: »Hosanna«, což znamená: »Čest a sláva — Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně! Hosanna na výsostech!« »Hosanna!« volejte v duši své i vy. »Čest a sláva Pánu Ježíši, jenž přichází k nám v nejsvětější Svátosti!«

Když blahoslavená Panna Maria navštívila svou tetu svatou Alžbětu, zvolala Alžběta: »Odkud mi to, aby Matka Pána mého přišla ke mně?« I vy volejte:

»Odkud mi to, že nikoliv jen nejsv. Panna Maria, nýbrž sám Pán Ježíš přichází ke mně, aby nasýtil ubohou duši mou? Cítím a vyznávám, že jsem velice nehoden milosti té.«

Ano — jsem nehoden, Ježíši můj, abys vešel do přibytku srdce mého. Ty sám učiň mne tudíž toho hodným. Já pak ještě jednou tě ujišťuji, že velice a jenom z lásky k tobě lituji svých hříchů — věřím všecko, co jsi zjevil, a doufám, že mi dáš milosti ke spasení potřebné. Chci tě vždy milovati z celé duše své . . .

Přijď již, můj Ježíši, přijď, neboť toužím velice po tobě . . .

Nyní, mé děti, pomodlíme se vzbuzení víry, naděje, lásky a touhy před sv. přijímáním.

Tu poklekne celebrant po straně oltáře a říká vroucně, hlasitě a pomalu, tak aby ho všichni mohli slyšeti, zmíněné vzbuzení víry, naděje, lásky a touhy.

Po té děti za vůdcovství kněze, učitele nebo jiné vážné osoby říkají hlasitě obecnou zpověď: Já bídny hříšník . . . Ministranti pak říkají latinsky *Confiteor* . . . Následuje *Misereatur vestri* atd. Když kněz říká: *Ecce Agnus Dei*, říkají děti: Ejhle, Beránek Boží . . . Mají-li děti svíce v rukou, ať je před sv. přijímáním zhasnou. Tam, kde není dostatečného dozoru nad dětmi, chci raději, aby děti nepficházely do kostela se svícemi, protože jedno může snadno zapáliti šat druhého. Při rozdělování sv. přijímání zpívá veškeren lid v mateřské řeči žalm: »*Laudate pueri Dominum* — Chvalte služebníci Hospodina«, a trvá-li přijímání déle, ještě hymnus »*Magnificat* — Velebí duše má Hospodina . . .«

Při rozdávání sv. přijímání ať jedná kněz vždy s největší lahodností a příjemností, byť se děti dopustily nějaké chyby nebo způsobily zmatek při přistupování ke stolu Páně.

Po sv. přijímání kněz poklekne a říká zase s dětmi hlasitě vzbuzení víry, úcty a lásky.

Potom dokončí celebrant mši sv. a po mši sv. má ještě promluvu tohoto obsahu:

Nástin promluvy po sv. přijímání.

Stalo se! Čeho jste si, milované děti mé, tak velice přály, to jste před chvílí obdržely. Pán Ježíš jest již ve vašem srdci. Větší milosti nemůže vám Bůh na této zemi prokázati. Proto je třeba nyní mu poděkovati. Král David nepřijal nikdy nejsv. Svátosti. Obdržel jen daleko menší milost Boží, než vy. A přece proniknut vděčností, volal z hloubi duše: »*Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi?*« (Žalm 115, 12.) Snad i vaše duše volá v tomto okamžiku: »*Čím se odplatím Pánu Ježíši za všechno dobré, kteréž mi učinil, a zvláště za to, že mne nasytil tělem a krví svou nejsvětější?*«

Co mu dáte? Zlata ani stříbra nemáte. Ostatně Pán Ježíš po zlatu netouží. Onť chce od vás něco jiného. »Synu, dcero, já ti dal ve sv. přijímání své Srdce — tak mluví — dej mi tudíž i ty srdce své!« Odpovězte mu: Když ty, Pane Ježíši, ničeho jsi pro mne nelitoval, když jsi mně s takovou láskou dal sebe celého v nejsvětější Svátosti, nebudu ani já ničeho litovati pro tebe. Dávám ti tedy i já srdce své. Vezmi si je. Chci tě milovati nyní i na věky.

Avšak není dosti na tom, milovati Pána Ježíše jenom ústy. Skutky je třeba dokázati, že ho milujeme. A proto buďte toho pamětliví, abyste nikdy v neděli a ve svátek nezanedbaly mše sv. ani katechese.¹⁾

Navštěvujte též často nejsv. Svátost. Kéž bych se dočkal takové radosti, jaké se dočkali u dětí své farnosti jiní faráři. V některých farnostech zvolily si totiž děti zvláštní hodinu odpoledne jednou v měsíci pro svou zvláštní adoraci dětskou! Děti z celé osady se sejdou. V kostele rozvinou svoji školní korouhev. Farář

¹⁾ O katechisování nedělním a svátečním i za pomoci zbožných laiků jedná pastýřský list arcibiskupa Bilczewského ze dne 20. ledna 1901.

vystaví jim v monstranci Pána Ježíše a zazpívá: »Svatý, svatý . . .« Starší hoch modlí se růženec a děti odpovídají. Po růženci zpívají děti píseň (příslušnou). Potom jsou litanie k nejsv. Srdci Páně nebo loretánská litanie k Panně Marii a konečně píseň (»Zvěstuj Těla . . .«), požehnání a »Pochválena . . .«

Matky přinášejí k této adoraci dětské i svá nemluvňata.

Kdo z vás nemůže jíti častěji do kostela na adoraci, nebo nemá času, nebo bydlí daleko, ten ať doma při práci, při učení, co nejčastěji pozdravuje Pána Ježíše, modle se tu krásnou modlitbičku: »Chvála a díkučinění v každém okamžení buď Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti. Kolik minut v hodině a hodin ve věčnosti, tolikrát budiž pochválen Ježíši, má lásko!«

A nyní jest, milené děti mé, nejvhodnější čas, abyste si vyprosily hojných milostí na Pánu Ježíši. Pán Ježíš, který vám dal ve sv. přijímání sebe sama za pokrm, neodepře vám v této chvíli ničeho. Proste ho tedy, proste ho o věci nejčtetnější. Nejprve ho proste o milost, abyste ho od této chvíle žádným těžkým hříchem neurazily, abyste byly vždy tak svatými, byste ho třeba denně mohly přijímati. Proste ho také, by vám pomáhal v učení, by vás vždy svou nejsvětější ochranou provázel.

Proste ho o milosti pro své rodiče, pro otce, který musí těžce pracovati, abyste měly vezdejší chléb, pro matku, která se tak velice starala o to, aby vás poctivě vychovala a nad vámi snad často i plakala. Rcete Pánu Ježíši: Ježíši, vynahraď mým dobrým rodičům všecko dobré, co pro mne kdykoliv byli učinili. Já pak se vynasnažím ze všech sil, abych jim byl jenom potěšením, radostí a podporou.

Jaké to štěstí, mítí otce a matku! Ale snad jsou mezi vámi sirotci, jichž po dnešním sv. přijímání otec ani matka již nepocelují, jichž nepřivinou k svému srdci, protože už je kryje hrob. Nuže vy, sirotci milovaní, modlete se nyní po sv. přijímání hodně ze své milé zemřelé. Rcete: Pane Ježíši, přijmi toto mé první sv. přijímání jako duchovní dar, který kladu do tvých rukou za duši svého otce, za duši své matky. Kdož ví, zdaž jim toto první sv. přijímání neukráti útrap očistcových . . . zdaž jim neotevře nebe. Modlete se též, milované děti, za sv. Otce, který vás sice nezná dle tváře a nikdy vás neviděl, ale přece vás velice miluje, jak to nejednou řekl a nejednou i polským dětem poslal své požehnání. Modlete se též za našeho arcibiskupa, který se každodenně modlí za vás a nic více si nepřeje, než aby z vás vyrostli poctiví lidé, Bohu ke cti a sobě i rodičům ku prospěchu. Modlete se i za nás kněze, kteří jsme vás ku sv. přijímání připravovali. Za všechnu práci svou žádáme si jen jedné odměny, totiž abyste byly vždy dobrými katolíky. Modlete se, aby osada naše byla v celé diecesi nejzbožnější a nejlepší, aby se tu všichni milovali a jeden druhému aby jen dobře činil. Modlete se za celý náš kraj i milou vlast, aby jí dal Pán Bůh lepší osud.

A nyní přineste Pánu Ježíši ještě jednu obět, abyste mu dokázaly, jak ho milujete. Všichni víme, kolik zla vyplývá z kouření

cigaret a pití kořalky, rumu, piva a araku. Nikdo nedá cigarety ani kořalky zadarmo. Odkud tedy vzítí na ně peněz? Nejednou kradou děti rodičům obilí a vejce a prodají je v krčmě. Je nutno, aby tento hřích přestal. — A proto pryč s kořalkou, pryč s papirosami! Poslyšte tedy, hoši, dobře, co vám nyní povím. Učiňte Pánu Ježíši nikoli slib, ani přísahu, nýbrž p ř í p o v ě ě, že žádný z vás nebude až do ukončení osmnáctého roku kouřiti papiros, doutníkův a vůbec tabáku. Pán Ježíš vás tak miloval, že za vás umřel na kříži a dává se vám za pokrm ve sv. přijímání. Je tedy nutno, abychom pro něho ničeho nelitovali a zřekli se všeho, co vede ke hříchu. A nyní říkejte, hoši, hlasitě: »P ř í p o v í d á m ti, Pane Ježíši, že z lásky k tobě nebudu kouřiti až do konce osmnáctého roku svého života.«

Hoši pak a dívky, připovídejte společně, hlasitě, a řcete: »P a n e J e ž í š i, z l á s k y k t o b ě n e v e z m u d o k o n c e d v a c á t ě h o r o k u s v ě h o ž i v o t a d o ú s t a n i k a p k y k o ř a l k y, r u m u, a r a k u a ž á d n é p á l e n k y. P o m o z n á m, P a n e J e ž í š i, a b y c h o m z a p ř í s p ě n í t v ě n e j s v ě t ě j š í M a t k y s v ě d o m ě a n a p r o s t o d o s t á l i t o m u, c o j s m e v t ě t o c h v í l i p ř i p o v í d a l i.«

Konečně ještě několik slov k vám, při naší dnešní veliké slavnosti přítomní rodičové, příbuzní a poručníci dětí, a všichni drazí osadníci! Nejprve jsem tomu rád, že vám mohu srdečně poděkovati a vzdáti pochvalu za to, že jste pilně posílali děti do školy a k vyučování sv. náboženství, by se mohly dobře připraviti ke sv. zpovědi a k prvnímu sv. přijímání.

Vidím radost na vašich tvářích a nedivím se tomu, protože máte víru v duši a víte, že dnes potkalo děti vaše největší štěstí, jakého se může dostat člověku na zemi. Všaktě zpíváte :

»Andělé, ni Cherubíni,
nemají ni Serafíni,
čeho člověk v hojnosti má,
Tělo Páně když přijímá.«

Ano, moji drazí, kdybych měl moc, abych mohl na okamžik odhrnouti záclonu, která nás dělí od světa duchů, viděli bychom, jak přisluhovali andělé vašim dětem při sv. přijímání.

Jistě že vám tane v této chvíli na mysli vaše první svaté přijímání. I vy jste tenkrát připovíдали Pánu Ježíši, že mu chcete věrně sloužiti po celý svůj život. Dostáli jste těmto přípovědím? Nevyčítá vám svědomí, že jste Pána Ježíše nejednou jako Jidáš hříchů svými zradili a jeho se zřekli? Řcete, zdaž vám hříchů daly skutečného štěstí? Nikdy! Proto opakujte často svým dětem to, co vám povídá svědomí a vaše životní zkušenost, totiž že na cestě hříchu a přestupku není pokoje.

Za chvíli vrátí se vaše děti domů, nesouce Boha ve svém srdci. Přijměte je slavně a srdečně a opakujte jim slova, která pronesl jistý dobrý otec, vítaje svého syna, který se vracel od

prvního sv. přijímání: »Nezapomeň, dítě mé, nezapomeň nikdy na první sv. přijímání!«

Slyšeli jste všichni, jakou přípověď učinily před chvílí vaše děti Pánu Ježíši. Připověděly, že nebudou pít pálených nápojů před ukončením dvacátého roku svého života, a hoši nad to, že nebudou kouřiti před ukončením roku osmnáctého. Běda rodičům, kteří, místo aby usnadnili svým dětem dodržení této přípovědi, sami by je ke hříchu sváděli! Zajisté mohu nad nimi opakovati onu strašnou hrozbu Kristovu: »Bylo by lépe, aby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo takovým pohoršovatelům dětí, a oni pohrouženi byli do hlubokosti mořské.« Nezapomeňte nikdy, že máte děti své vychovávat pro nebe a že bude vám jednou klásti účty na soudě Božím z duší dětí vašich. Pečujte o to, aby děti vaše přicházely aspoň v neděli a ve svátek na mši svatou, aby nikdy nezanedbaly katechisování.

Konečně připomínám vám, milené děti mé, i všem tuto shromážděným, co jsem vám již nejednou pravil při vyučování svém, totiž že svatý Otec udělil plnomocné odpustky¹⁾ dětem, které přistoupily dnes k prvnímu sv. přijímání, jakož i rodičům a pokrevným jejich až do III. stupně včetně, kteří dobrou zpověď vykonali a dnes také ke stolu Páně přistoupili, a mimo to všem tuto shromážděným věřícím odpustky sedmi let a sedmi kvadragen, vzbudili-li upřímnou lítost nad svými hříchy. Třeba ještě jen, abychom se všichni pomodlili za sv. Otce, za celou církev, za mír mezi národy a návrat zbloudilých u víře. Proto poklekněte a pomodlete se všichni se mnou na úmysly ty pětkrát Otčenáš, pětkrát Zdrávas a Věřím v Boha.

(Po těchto modlitbách buďtež děti doporučeny ještě ochraně Matky Boží.)

* * *

Pak následuje požehnání nejsv. Svátostí v monstranci.

Po skončené bohoslužbě rozdá kněz dětem památky na první sv. přijímání. Nejužitečnějším dárkem jest růženec. Bohatší rodiče mohou je pro své děti koupiti sami; chudším dá je duchovní správce darem. Růženec se po mši sv. posvěť, načež je kněz, zvláště ve farnostech venkovských, zavěsí sám dětem kolem šíje. Modliti se růženec má se mládež naučiti v hodinách školních nebo v době přípravy na první sv. přijímání. Nebudiž také litováno pro mládež modlitebních knížek nebo vhodných obrázků.

Potom pozve duchovní děti do fary na snídani, a také několik pěstounů jejich a přátel, by jim při snídani posloužili.

* * *

Tak se tedy bude od této doby konati v naší (lvovské) arcidiecesi první svaté přijímání.

¹⁾ Dekret posv. Sboru odpustkového »*Adolescentes*« z 12. července 1905. Viz jej v Ordin. listě Praž. z r. 1905, čís. 11, str. 111.

Přibude vám, milení bratří, v týdnu tom trochu práce, ale přibude vám též veliké a zřejmé radosti, tak že v přípravu tu vkládáte budete každoročně celou duši svou. Touto láskypínou prací s dětmi dostanete se k srdci rodičů, získáte je pro Boha i pro sebe, a všichni spolu tvořiti budete skutečné »obcování svatých«.

Bylo by to pro mne nesmírným potěšením, kdyby se v celé naší arcidiecesi zavedla u dětí měsíční adorace nejsv. Svátosti. Rozumějme si dobře! Nejde tu o to, aby přibyla v osadě jen nová pobožnost. Adorace musí svým působením a svými účinky jíti hlouběji! Máť se v dnešních dobách rozvášněné samolásky, vzpoury ducha proti všelike vládě a uprostřed toho všeobecného zdivočení mravního přičiniti o probuzení účinné lásky k Bohu a bližnímu, o šíření vespolečné spravedlnosti a spolu i mírnosti, trpělivosti a shovívavosti mezi lidmi.

Po dalších zpovědích mládeže, jež při prvním sv. přijímání připověděla, že se do osmnáctého roku zdrží kouření a do dvacátého roku pití libových nápojů, tažte se vždy na to, zdaž přípověď svou zachovává.

Nelitujte též, prosím vás, bratří moji, těch malých vydání na pohostění dítek po sv. přijímání. Byl-li by někdo z vás tak chudý, že by nemohl pohostění to na se vzítí, ať povzbudí slovíčkem matky, a ty mu jistě přinesou potřebného mléka a chleba. A kdyby z toho pohostění dětského něco zbylo, rozdejte to chudým.

Pán, který ani číše vody, chudému s láskou podané, nenechá bez odměny, odplatí i vám stonásob za všechno, co jste pro jeho nejmenší učinili. Děti pak, až dorostou, budou si po celý život svůj opakovati: Mé první sv. přijímání neminulo u mne beze stopy, nýbrž vtisklo v duši mou hluboké znamení; nechať Pán Bůh odplatí za ně mému dobrému panu faráři!

